Sv. Teatern. N:o 67.

DEN ONDES BESEGRARE

FOLK-KOMEDI MED SÅNG I FEM AKTER

AF

TH. OVERSKOU

ÖFVERSÄTTNING

FEMTE UPPLAGAN

STOCKHOLM. ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Pris [redacted] 1: 25

DEN ONDES BESEGRARE

FOLK-KOMEDI MED SÅNG I FEM AKTER

AF

TH. OVERSKOU

ÖFVERSÄTTNING

FEMTE UPPLAGAN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

PERSONERNA:

OSVALD, rik bonde.
MARIE, hans dotter.
JOSEF, hennes brudgum.
VERONICA.
NEPOMUK BLASIUS, kyrkovärd.
BATLI } i tjänst hos Osvald.
DAMIAN }
ASMODEUS.

ÄGARE. TYROLARE AF BÄGGE KÖNEN.
BETJÄNTER.

Händelsen föregår i Tyrolen.

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1906.

Första akten.

En bergstrakt. Till höger är Osvalds vackra hus, med ett framspringande tak, som hvilar på utskurna, med slingerväxter omgifna stolpar. Vid mellankulisserna går en bergstig öfver klipporna, hvaraf en, något till vänster, stiger rakt i vädret. I fonden till höger höjer sig tornet af en kyrka, som ligger nere i dalen. Solen är i sin nedgång.

Första scenen.

BATLI (*sitter utanför huset på en bänk och binder en krans af hvita törnrosor*). DAMIAN (*står lutad emot en af stolparna utanför huset och blåser på en skalmeja, som han beständigt bär i ett band om halsen; tyrolare af bägge könen ligga och stå i grupper på klipporna och nere på scenen*).

KÖR.

Mel.: *Bin i net a lust'ger Schweizerbu'.*

1.

Långsamt sjunker solens purpursken
bort öfver skogen re'n,
kvällen sig sänker sval
ned i vår dal.
Muntert skalmejans klang
ljuder till sången här,
mitt Tyrol — mitt Tyrol hur skönt du är.
Dirididuida hodirida.

2.

Mellan bergen täckt med evig snö
rosor dock blomstra och dö.
Upp mot det blåa loft
stiger dess doft.
Forsen från klippan här
störtar i bäcken där.
Mitt Tyrol — mitt Tyrol, hur skönt du är.
Dirididuida hodirida.

BATLI. Det må jag tillstå, du spelar bra vackert på skalmejan, Damian.

DAMIAN. Hvad har jag för nytta af det, Batli, när jag ändå icke kan spela bort mina sorger.

BATLI. Jaså, du har sorger?

DAMIAN. Liksom du inte visste det? Hvad tror du mitt hjärta skall känna när jag ser den vackra kransen som du bundit där.

BATLI. Det är ju brudkransen åt husbonds dotter. Har du nu blifvit kär i Marie?

DAMIAN. Vill du förolämpa mig, Batli; i mitt hjärta finnes det minsann icke plats för två. Jag tänkte som så: Om det där nu vore Batlis egen brudkrans och det vore jag som fick gå vid sidan af henne — o!

BATLI. Tig bara, Damian! Sådant där prat får jag icke höra på. Du vet ju att jag är förlofvad med Nepomuk Blasius.

DAMIAN. Den rike kyrkvärden. Det vet jag nog, gudnås. Men det jag inte begriper är, hur du kan älska en sådan babian.

BATLI. Hvad behöfver du bry dig om det; sedan det nu en gång är afgjordt, att jag skall ta honom till man, så är jag tvungen att älska honom, om jag vill vara en dygdig och anständig flicka.

DAMIAN (*ifrigt*). Men det kan du inte.

BATLI (*stiger upp förtörnad*). Hvad för slag?

DAMIAN. Älska honom, menar jag, och därför var det också bra dåraktigt af dig att ge honom ja.

BATLI. Vid det stora fjällraset i våras förlorade

min stackars mor allt hvad hon ägde. Då kom kyrkvärden och erbjöd henne både hus och försörjning, bara jag ville bli hans hustru. Hade det varit vackert af mig, att låta min mor sitta i elände, när jag kunde hjälpa henne?

ALLA. Nej.

BATLI. Hör du det? Och när det så till inte var någon, som jag höll riktigt utaf...

DAMIAN. Än jag då?

BATLI (*lifligt*). Ack, du var då ännu inte kommen hit. Nu har kyrkvärden redan gjort mycket för min mor, och han har lofvat göra ännu mera. Han har köpt vår husbondes hus.

ALLA. Huru?

BATLI. Ja, fader Osvald har alltid velat högt upp i världen och därför har han nu fått i sitt hufvud att köpa den präktiga egendomen här bredvid, som skall säljas i dessa dagar. Men så öfver sig rik som han är, så hade han ändå inte hela den summa, som skall räknas upp vid köpet, och det var därför han fordrade att Josef skulle skaffa 6,000 gulden innan han fick hans dotter. För samma orsak har han nu sålt sitt vackra hus här åt kyrkvärden, och där har Nepomuk lofvat att min mor skall få bo, bara jag först är gift med honom.

ALLA. Å!

BATLI. Jaha! Bör jag då inte hålla af honom, åtminstone taga honom till man? — Dessutom har han sagt, att jag skall få allt hvad jag kan önska mig, och det är ju en stor lycka för en fattig flicka.

DAMIAN. När han följer med på köpet?... Jo, det är just en lycka! (*Hviskande.*) Ack, Batli! om du bara visste, huru mycket jag har dig kär.

BATLI. Det är inte rätt att prata för mig om sådant där, ty det gör mig bara orolig. Om du ändå var en karl, som kunde försörja min mor, det vore en annan sak, men en fattig gårdsdräng.

DAMIAN. Gör du inte narr af fattiga gårdsdrängar, du!... Josef har varit soldat, det är sant, men var

han annat än gårdsdräng hos husbond', när han förälskade sig i hans dotter? Och när husbond' sade, att om han ville ha henne till hustru, skulle han inom en månad lägga fram 6,000 gulden; gick inte den fattiga gårdsdrängen ut i vida världen och skaffade dem? Jag har blifvit gårdsdräng här i hans ställe — jag har också blifvit kär öfver öronen, precis som han; hur vet du om jag icke också, som han...

BATLI. Kan skaffa ihop 6,000 gulden på så kort tid — jo pytt!

DAMIAN. Säg inte så. (*Ifrigt.*) Jag gjorde det, Batli, jag gjorde det — om jag bara visste hvar jag skulle taga dem ifrån.

BATLI. Ja, däri ligger det.

DAMIAN (*på samma sätt*). Jag ville gå ned i den djupaste afgrund för att hämta dem, (*ömt hviskande*) för så mycket håller jag af dig, Batli... Ack! Gud gifve jag hade varit här innan du gaf kyrkvärden ditt ja.

BATLI (*hastigt*). Det hade inte varit bra.

DAMIAN (*förundrad*). Hvarför inte?

BATLI (*förlägen*). Jo, för att... (*Hviskande.*) Då hade jag kanske inte förmått försörja min mor.

DAMIAN (*hjärteglad*). Utan tagit mig! (*Kastar sig på knä och fattar hennes hand.*) Batli! du är en ängel!

BATLI (*vill slita sig lös*). Släpp mig då!

ALLA. Hör, Damian!

Andra scenen.

DE FÖRRE. NEPOMUK (*kommer ned för bergstigen. Han bär en hög trekantig hatt, smyckad med en blomsterkvast. I handen håller han en staf, i hvars topp ock sitter en stor blomsterbukett med fladdrande band*).

NEPOMUK (*gnolande*). Tatilitatetitel talata. (*Stannar förstenad.*) Hvad, Damian!...

DAMIAN (*springer upp*). Kyrkvärden!

BATLI (*drar förskräckt undan handen*). Min fästman! (*Springer in i huset.*)

NEPOMUK (*orörligt stående*). På knä för en kyrkovärds trolofvade! ... Jo, det är hyggligt! (*Kommer ned på scenen.*)

DAMIAN. Det var inte för hennes skull.

ALLA. Nej, det var...

NEPOMUK. Tig! är ni en kristlig menighet, ni, som lugnt kan stå och se på en sådan förnärmelse emot er kyrkliga öfverhet. Jag kommer förnöjd och trallande jag, i min högtidsdräkt, för att visa min vän Osvalds dotter den hedern att anföra brudskaran — och så finner jag en landstrykare.

DAMIAN. Landstrykare!

NEPOMUK. Jo, jag begagnar mig af det uttrycket. Kom du inte för sex veckor sedan hit till trakten, utan att någon människa visste hvar du kom ifrån eller hvem du var kommen utaf.

DAMIAN. Jag tycker att det kan vara er alldeles tillräckligt att veta för hvad jag kom. Arbete ville jag ha och det har jag också fått.

NEPOMUK. Ja, Gudnås. Det var din lycka, att Josef just då hade tågat bort, så att fader Osvald behöfde en annan gårdsdräng.

DAMIAN. Å, när man förstår jordbruket riktigt, så alltid finner man arbete, och blåser man då till på köpet bra sin skalmeja, så får man alltid nya och goda vänner hvart man kommer.

NEPOMUK. Ja, för mig får du göra hvad du vill, bara du inte kastar ögonen på min lilla fästmö.

DAMIAN. Jaså, tror ni kanske att när jag ser mig om i världen, jag just skulle blunda för det som är vackrast i den. Lita ni på, att det inte är ert vackra ansikte ni har att tacka för Batlis ja — och hade jag bara samma tur som Josef, så...

NEPOMUK. Med de 6,000 gulden. Jo, det var en rar tur! Akta dig för den, du!

DAMIAN. Hvad menar ni? Vet ni kanske hvar han fått de där pengarna?

NEPOMUK. Nej, det är just knuten. Jag kan rakt inte begripa det, och när jag, som, utan att smickra

mig själf, kan säga att jag är den klokaste karl i socknen, inte begriper det, så bör du kunna begripa att det aldrig gått rätt till.

DAMIAN. Men, hvad tror ni då?

NEPOMUK. Ingenting. Gud bevare mig ifrån att tro något. Men att en fattig karl skulle bara ränna ut i världen och bums få sig 6,000 gulden... Jo visst!... I våra upplysta tider, då hvar och en håller på sitt. Bah! jag har också pengar, men är därför någon af er nog dum att tro, det jag skulle ge bort något af dem?

ALLA. Nej!

NEPOMUK. Hör du det!

DAMIAN. Men det är inte sagdt, att alla rika människor skola likna er.

NEPOMUK. Jo, Damian, alla människor bli lika mig, när de få något, och därför påstår jag ännu en gång, att det har inte gått rätt till med de där pengarna.

DAMIAN. Prat! Har inte husbond' tagit en högtidlig ed af honom att de vore hans lofliga egendom? Och om ni säger att Josef, som är en bra karl, som varit rask soldat och till och med fått en medalj att bära på bröstet — om ni säger att han går ed på en osanning, så är det, med förlof sagdt, rent ut gement af er.

ALLA. Ja, det är sant.

NEPOMUK. Nå-nå! Jag säger ingenting mer. (*Josef kommer ner ifrån bergstigen, dyster och tankfull, med korslagda armar.*) Men... (*vinkar dem alla till sig, hvisslande*) ser han ut som en människa som lyckan fallit ned öfver?

DAMIAN (*långsamt*). Nej, det är då väl sant.

DE ÖFRIGA. Det kan man då inte säga.

NEPOMUK (*stolt*). Nå-nå! Jag vet visst ingenting ... men mig lurar man inte så lätt. (*Då Josef närmar sig.*) Tyst! vi skola inte låtsa om någonting.

Tredje scenen.

DE FÖRRE. JOSEF (*i uniform med medalj på bröstet, men utan sabel*).

NEPOMUK (*slår Josef på axeln*). God dag, hedersvän!

JOSEF (*far upp i sina tankar med låtsad munterhet*). God dag, herr kyrkovärd! God dag, mina vänner!

NEPOMUK. Nå, nu är då ändtligen din lyckliga dag kommen! Man kan då riktigt säga att du fångat lyckan. Måg till den rike Osvald, som troligen i morgon blir ägare till hela den här egendomen.

JOSEF (*lifligt*). Hvad bryr jag mig om hans rikedom. Maria ville jag ha till hustru, och om hennes far än varit fattig som Job, så hade det gjort min lycka ännu större.

NEPOMUK. Naturligtvis; ty då hade han inte haft anspråk på att få en rik måg, och då hade ni sluppit skaffa de där 6,000 gulden, som väl ändå...

JOSEF. Kostat dyrt... ja visst. (*Buttert.*) Men hvad hör det hit?

NEPOMUK (*förlägen*). Nej... det hör inte hit. He-he-he... du har sträckt upp dig i uniformen, ser jag.

JOSEF. Jag har blifvit van att anse den såsom min hedersdräkt.

DAMIAN. Ack död och pina, hvad du ser stolt och präktig ut i den, Josef! Herre Gud, det måtte vara värdt något att vara med i ett riktigt slag!... särdeles om man har en god plats, där man är skydad ifrån alltför stor fara.

JOSEF (*lifligt*). Men den bästa platsen är just där, hvarest faran är som störst, där trummorna hvirfla och kulorna hvina omkring öronen! Där går det... (*Sjunger.*)

1.

Mel.: *Rataplang, Tambour, trommle lang.* Lüdicke.

Hör trumman går, krigstrumpeten bjuder,
gladt ut till strid, för vår kung och för vårt land!

Hvad genklang i soldatens hjärta ljuder,
vid denna ton, hur hans själ står i brand!
Far då väl, ömma vän, faren väl, mor och far,
kommer jag ej igen, i striden jag stupat har!
:||: Fädernesland! O, du kära,
vår stolthet och vår ära,
hvem vill för dig ej med glädje och fröjd offra sig. :||:

2.

Framåt det bär med baneret i spetsen,
mot fiendens skaror vi ljunga fram.
Alltmer sig vidgar den slutna kretsen,
man knappast ser mer för rök och för damm;
dock jag vika ej skall, men vår fana så god
uppå fiendens vall jag planterar i blod!
:||: Fädernesland! O, du kära,
vår stolthet och vår ära,
hvem vill för dig ej med glädje och fröjd offra sig. :||:

DAMIAN (*faller Josef om halsen med förtjusning*). O! Du är en präktig pojke! Hurra för brudgummen!

ALLA. Hurra!

DAMIAN (*sakta till Nepomuk*). Och en sådan karl kan ni tro om ondt? Usch! Ni har ett svart hjärta!

NEPOMUK (*tar sig en pris snus*). Såå! och du tror att Batli skulle hålla till godo med ett svart hjärta? Bara svartsjuka! Mitt hjärta är sådant, som folkets är mest.

Fjärde scenen.

DE FÖRRE. · OSVALD.

OSVALD. Håhå! här ute går muntert till, hör jag! Men så är det också en rask måg jag får och som en riktig karl har han uppfyllt det villkor jag föresatte honom.

JOSEF (*varmt*). Hade jag icke kunnat det, så hade ni aldrig mer återsett mig och Maria hade dött af sorg.

OSVALD. Men ser du, jag visste att du kunde det, jag... ha-ha-ha! jag har en liten tomte, som säger mig allting.

NEPOMUK. Är det möjligt... En tomte!... ser man på!

OSVALD. Dessutom hade jag nu en gång för alla beslutit att inte gifva mitt enda barn åt en fattig stackare. Ni kommer väl ihåg den där unge jägaren, Rüdiger, som friade till henne för två år sedan, en vacker karl, rask och munter — och hon hade nog tagit honom, för han var just en af dem, som äro skapade för att vinna flickhjärtan; men han hade ingenting, och jag visade honom på dörren, fastän han hotade att taga lifvet af sig.

NEPOMUK. Ja, det uppfyllde han nog också, för man har sedan aldrig hört något utaf honom, och det sades allmänt att han hade störtat sig ned i ett bråddjup.

OSVALD. Det må han själf ansvara för! Skulle jag med möda och arbete samlat ihop mina pengar, för att han skulle springa bort med dem för sitt vackra ansiktes skull. Nejnej! — den som vill skörda skall också så. Det har Josef gjort. Honom kan jag ha nytta utaf, och när nu tösen till håller utaf honom, så blir han min måg. I morgon hoppas jag skall hela egendomen höra mig till och då tar jag honom till min förvaltare.

NEPOMUK. Och när ni dör...

OSVALD (*häftigt*). Dör!... dör!... Hvad fan angår min död er?

NEPOMUK. Nånå, fader Osvald, stunden kommer väl för er liksom för alla andra — och efter ni inte kan taga egendomen med er i grafven, så...

OSVALD (*suckande*). Gudnås! — så får han behålla den. (*Häftigt.*) Inte prat om det nu! (*Gör sig munter.*) Åhå, herr kyrkvärd! Jag märker att ni vill göra oss den äran att anföra bröllopsskaran.

NEPOMUK. Jaha, det är ett bevis på min gamla vänskap för er, fader Osvald. Jag har låtit kläda

kyrkan med löf och blommor och klockan precis nio kan vigseln gå för sig.

OSVALD. Det var präktigt. (*Till bönderna.*) Seså! in nu med brudgummen för att tömma ett glas och önska honom lycka på vägen.

JOSEF. Och långt lif åt min svärfar, vänner!

ALLA. Ja! ja! (*De gå in i huset.*)

Femte scenen.

OSVALD. NEPOMUK.

OSVALD. Långt lif åt mig! Nå, spar då inte på vinet.

NEPOMUK. O! hvad ni har blifvit frikostig, fader Osvald!

OSVALD. Nåja — för en gång! — det är också den lyckligaste dag i min lefnad. Först och främst gifter jag bort min lilla Marie, och så har jag kunnat skicka hela köpesumman för den här egendomen till min kommissionär i Innsbruck, och uppdragit honom att afsluta handeln i morgon.

NEPOMUK. Det har då lyckats er att skrapa ihop så mycket pengar?

OSVALD. Ja, men det stod hårdt. Jag har fått sälja allt hvad jag äger, till och med det här lilla stället, som ni, förbanna mig, annars inte hade fått för så godt köp! Och inte hade det räckt till, om icke min tomte hade ingifvit mig den lyckliga tanken att begära af Josef att han skulle skaffa ihop 6,000 gulden.

NEPOMUK. Tomte! — tomte! Hvad menar ni med er tomte? Tror ni verkligen på allvar att det finnes något sådant där fanstyg till?

OSVALD. Ha-ha-ha! Min tomte är inte någon fan, utan ett godt troll, som har gifvit mig månget nyttigt råd.

NEPOMUK. Nej; det vore något värdt att ha en sådan! — Kanske han följer med huset? Säg, hvar har ni er tomte?

Sjätte scenen.

DE FÖRRA. VERONICA (*i en utsliten, fattig dräkt, med en staf i handen, framträder hastigt emellan ett par klippblock, strax bakom Nepomuk*).

VERONICA. Här.

NEPOMUK (*hoppar högt till*). Herre Gud! Hvar? (*Ser sig om darrande*) Hvar?

OSVALD (*pekande på Veronica*). Där! där! — Ha-ha-ha! (*Hotar Veronica med fingret.*) Gumma! har du nu lyssnat igen.

NEPOMUK (*öfverraskad*). Den fåniga Veronica!

VERONICA (*i en mild ton*). Det är inte beskedligt af dig, Nepomuk, att förebrå mig att jag är fånig. När jag var ung, var jag både vacker och klok. Det bör väl du komma ihåg, Osvald.

OSVALD. Ja visst, Veronica.

VERONICA. Men jag var också fattig, mycket fattig. (*Till Osvald.*) Det kommer du visst ännu bäst ihåg? — (*Förtroligt till Nepomuk.*) Vi voro förlofvade. — O, han höll mycket af mig, men ändå mera af penningar. — Om åtta dagar skulle vi hålla bröllop — han hade svurit mig det. (*Häftigt.*) Och jag hade förtjänt att han hållit sin ed, ty jag hade offrat honom allt — min kärlek — min heder — men han höll den inte.

OSVALD. Se så, kära Veronica, inte mera om det nu! — Jag hade inte mycken glädje utaf att jag öfvergaf dig och tog mjölnarens dotter. Visst fick jag en hop pengar...

VERONICA. Men ingen kärlek. Hon blef också tvungen, stackars barn, och bar sitt kors såväl som jag. O, jag vet allt det där, fastän jag vandrade långt bort i landet, ty jag kunde icke tåla att stanna här, där folket pekade fingret åt mig.

OSVALD. Men gammal kärlek rostar inte. Och så måste du slutligen hit igen för att ännu en gång träffa mig. Du hade inte glömt mig.

VERONICA. Glömt dig! — dig! — He-he! — Folket säger att jag är fånig, men jag kommer ändå ihåg allt hvad jag vill. Hvart jag kom, så frågade jag efter dig: — beständigt har jag haft mina tankar fästade på dig — och ser ni, när man så där oupphörligt grubblar på en enda människa och hvad som kan vara honom till nytta eller skada, så blir det till slut som om man såg hela hans framtida öde i klar dag framför sig; ja, man kan till och med leda det efter sin egen vilja. — He-he! Inte sant, Osvald? . . . mina råd ha ju redan hjälpt dig ett godt stycke fram på din lyckas väg?

OSVALD. Ja, min själ ha de det, Veronica. Ty om du inte hade ingifvit mig att fordra det Josef skulle skaffa de där 6,000 gulden, så hade jag visst aldrig fallit på den tanken. Sanningen att säga, så trodde jag också att det bara var tokeri af dig och därför sade jag det egentligen åt Josef bara för att på beskedligt sätt bli af med honom.

NEPOMUK. Nå, det må jag säga! — Du ser mig annars inte ut som om du kunde hjälpa folk till lycka, du!

VERONICA (*stirrar på honom*). Nej, inte sant? (*I sin förra lugna ton.*) Och har jag inte också gått och lurat ut af hvem du skulle få bäst betalt för dina gårdar; och när du beklagade dig öfver att kommissionären i Innsbruck begärde två tusen gulden för att uppgöra handeln af egendomen här, gick inte jag, så fånig jag är, och letade upp en annan, som ville göra det för ett tusen?

OSVALD. Det är sant, och det tackar jag dig riktigt för.

VERONICA. Men du minnes väl, att jag sedan sade dig att det mumlades om att den karlen inte var riktigt att lita på, och att du därför borde hålla dig till den dyraste.

OSVALD. Det nekar jag inte till, men den gången har jag inte följt ditt råd, för jag blef vid den billigaste.

VERONICA. Såå... Men om han bedrar dig?

OSVALD (*listigt*). O, det är jag för klok till. Jag har nog sörjt för det.

VERONICA (*lifligt*). Hur då?

OSVALD (*på samma sätt*). Jo se, i brefvet, där jag skickade honom de 30,000 gulden, skref jag honom till, att jag om åtta dagar skulle sända honom andra 40,000, som han skall betala ut åt mig i Basel. Vill han nu bedraga mig, så låter han nog inte 10,000 gulden gå sig ur händerna, utan betalar ut mina 30,000 och sitter i god ro och väntar på de 40,000. Ha-ha-ha! — så får han vänta!

NEPOMUK (*gnuggar händerna*). Ha-ha-ha! — Kors en sådan satans karl att vara fiffig! Ha-ha-ha!

VERONICA. Hm! — Vi få väl se. (*Häftigt.*) Men kom ihåg att jag varnade dig.

OSVALD (*muntert*). Det lofvar jag; men kom du också ihåg att jag har mina tusen gulden besparade. (*Slår på fickan.*)

MARIE (*inuti huset*). Hvar är han? — jag måste visa mig för honom.

OSVALD (*med ömhet*). Det är min Maria! (*Skyndar emot henne.*)

Sjunde scenen.

DE FÖRRE. MARIE (*i bruddräkt*).

MARIE.

I.

Mel.: *Tyrolienne af Herold.*

Klädd i bröllopskransen
måste far först mig se.
Vid hans hand till dansen,
jag i fackelglansen
sedan skall mig bege.

(*Dansar i barnslig glädje omkring honom.*)

2.

Far! din dotter skåda,
glädjen henne förskönat har,
låt mig fröjd dig båda
att hos oss skall råda
endast sälla dar.

OSVALD (*hjärtligt omfamnande henne*). Mitt kära, älskade barn!

NEPOMUK. Och så vacker sedan! — Herre Gud, hvilken lycka att ha en sådan dotter och få henne till hustru! — ja, det förstås, jag menar endera delen.

VERONICA. Ja, jag ser att hon ligger ditt hjärta riktigt nära. Om du på en gång skulle få se henne olycklig och förlora dina penningar...

OSVALD (*häftigt*). Tig! — hellre döden — — Nå! — nu skola vi ha en riktig glädjefest! I dag spar jag inte på något. Kom du med på bröllopet, Veronica.

MARIE. Ack ja, gör det, gamla Veronica! — det skulle göra mig ett nöje —

VERONICA (*häftigt*). Jag! — på bröllop! — (*Lugnare.*) Nej — nej — jag skulle en gång på ett bröllop, men... (*Hastigt afbrytande sig.*) Farväl!

MARIE. Hvart går ni?

VERONICA. Bara in i skogen för att plocka några blommor, att styra ut mig med. Jag vill väl ändå se dig när du går till kyrkan och då skall man väl vara litet fin; en sådan fest upplefver jag kanske inte mer. Farväl, Osvald, och lycka till! (*Går hastigt bakom samma bergsklyfta hvarifrån hon kom.*)

Åttonde scenen.

DE FÖRRA, *utom* VERONICA.

NEPOMUK. Ja, minsann, fader Osvald, är det inte tid att följa hennes exempel och laga sig i ordning; det börjar redan skymma.

OSVALD. Det har ni rätt uti, herr kyrkovärd! Som änkling får jag lof att själf se till att allt är i ordning för kvällsvarden.

NEPOMUK. Jag vill gärna hjälpa er. Se ni till maten, så skall jag hålla mig till dryckesvarorna. Dem förstår jag mig bäst på.

OSVALD. Tack! tack! (*Till Marie som satt sig på bänken, i det han klappar henne under hakan.*) Dröj du här i stillhet med dina tankar, min flicka; därinne är det ett sådant stoj. Vi äro strax här igen. (*Går med Nepomuk in i huset.*)

Nionde scenen.

MARIE, *strax därpå* JOSEF.

MARIE (*reser sig upp så snart de äro borta och ser sig omkring*). Hvar kan han vara? Låter han mig vänta så länge på sig; och vi äro inte gifta ännu!

JOSEF (*utanföre*). Nej, inte en droppe mer!

MARIE (*glad*). Ah, han är ju redan därinne!

JOSEF (*kommer ut*). Min brud! — O! så vacker du är!

MARIE (*ofrivilligt och barnsligt glad*). Tycker du det?

JOSEF. O, ja! Hvad jag är lycklig, som får en sådan ängel till hustru! (*Omfamnar henne*) Hela världen skall afundas mig det.

MARIE (*gör sig sakta lös*). Nånå, herr Näsvis! Jag är det inte ännu.

JOSEF. Men om en timme tillhör du mig för evigt! (*Fattar hennes hand.*) Ack, din skälm, det gör du nu redan.

MARIE (*vill taga handen tillbaka*). Börjar du nu igen!

JOSEF. Din mun må säga nej tusende gånger (*lägger hennes arm i sin*), men den där ömma blicken, det där skälmska leendet hviskar: din! din! och deras bekännelse skall du besegla med en kyss.

MARIE (*drar hastigt armen tillbaka*). Nej, det kommer då inte i fråga!

JOSEF. Kan nu neka mig det? (*Hviskande.*)

1.

Mel.: *Ur Le Dieu et la Bajadère af Auber.*

Blott en!... O, låt dig röra!

MARIE (*likaledes hviskande och skälmaktigt*).

Nej, de alla min man tillhöra.

JOSEF.

Han afstår nog en åt mig.

MARIE.

Det kunde han ångra sig.

JOSEF (*starkare*).

Du kan ju tusen gifva.

MARIE (*på samma sätt*).

Men ej en enda han ej kallar sin.

JOSEF (*går henne närmare*).

En kyss, blott en, Marie!

MARIE (*drar sig undan honom*).

Du skulle få den, blott den var min.

BÄGGE (*betrakta hvarandra ett ögonblick och därefter öfverväldigade af sin känsla fatta de hvarandras händer och skynda ner på scenen*).

O, hur mitt hjärta glöder
Af kärlekslåga mild!
Och dolda längtan föder
Långt högre än dess eld.

2.

JOSEF (*hviskande*).

Blott en liten till prof på de andra.

MARIE.

Min man mig kunde klandra.

JOSEF.

Men om ett ord jag ej skvallrar därom?

MARIE.

Helt visst dock ryktet till honom kom.

JOSEF.

Där på din mun ser jag kyssen ju glöda.

MARIE.

Innan kort ju din den är.

JOSEF.

Och när du ler med de läpparna röda.

MARIE.

Minns! stunden snart är när.

BÄGGE (*efter ett ögonblicks dröjsmål störta de i hvarandras armar, med eld*).

O, hur mitt hjärta glöder
Af kärlekslåga mild!
Och dolda längtan föder
långt högre än dess eld.

JOSEF (*betraktar henne vemodigt*). Ack, Marie! hvad du är skön! (*Vänder sig bort med en suck.*) Ack, hvad jag kunde vara lycklig.

MARIE (*förskräckt*). Du är då inte lycklig? Säg, Josef! Hvad är det?

JOSEF. Det är ingenting som rör vår kärlek eller lycka, det svär jag dig — det är i sig själf alldeles inte — blott en liten oro — ett villkor och därföre . . .

MARIE (*lifligt*). Josef! — Det är väl ingenting som rör de där pengarna som min far. . .

JOSEF (*hastigt*). Jo, Marie, det är just det.

MARIE. Gud i himlen! jag har alltid haft en dunkel fruktan härför, men jag hoppades på din redbarhet.

JOSEF (*varmt*). Det gjorde du rätt uti, jag har icke gjort något, som jag blygts för.

MARIE. Men säg mig då, för Guds skull!

JOSEF. Det var inte rätt af din far att fordra att en fattig karl som jag skulle på en månad skaffa ihop 6,000 gulden. Men min kärlek till dig var så stor att jag inte kunde bära den tanken att förlora dig och därföre gaf jag mitt löfte och vandrade härifrån. Jag sökte intala mig själf att hoppas på ett underverk och tog farväl af dig med ett leende på läpparna, men jag bar förtviflan i hjärtat.

MARIE (*räcker honom handen*). Min stackars Josef!

JOSEF. Jag knäböjde i alla kyrkor... jag anropade alla helgon... gaf ut allt hvad jag ägde för mässor. Förgäfves. — Det återstod nu blott två dagar; drifven af ångest och förtviflan ställde jag åter mina steg hit. Månen hade just gått upp, då jag, utan att själf veta det, kom in i granskogen vid den djupa bergsklyftan, som bönderna kalla Djäfvulshålan. Mina krafter hade öfvergifvit mig. Jag lade mig ned på marken; — allt hopp var ute för mig, Marie, och strida tårar runno utför mina kinder. Då hörde jag någon nämna mitt namn — jag vände mig om. Det var den gamla Veronica.

MARIE. Veronica?

JOSEF. »Hvad fattas dig, Josef,» frågade hon. Jag berättade henne min olycka. »Hm! för det finnes väl råd,» sade hon. »Det är en gammal sägen, att här i trakten bor en ande, som gärna hjälper olyckliga älskande, bara de ge honom en eller annan liten ersättning som inte kan skada dem själfva. Han heter Asmodeus, och om man vid midnattstiden går in i en mörk bergshåla och hviskar hans namn tre gånger ned i jorden, så visar han sig genast. Det är nu snart midnatt och bergshålor finnas här godt om — du kan ju åtminstone göra ett försök.» — Och så gick hon.

MARIE. Och du, Josef?

JOSEF. Dagen därefter bar jag de 6,000 gulden till din far.

MARIE. Du vågade?...

JOSEF. Det gällde ju att vinna din hand.

MARIE (*rysande*). Och du åkallade den onde?

JOSEF. Om det var den onde själf, vet jag icke. En man med ett blekt, men skönt ansikte stod framför mig omgifven af ett rödt eldsken. Han såg alldeles inte farlig ut, vet du, och hans villkor...

MARIE (*lifligt*). Villkor!

JOSEF. Oroa dig inte! Vid allt som är mig heligt svär jag dig, att det inte var något som kan hindra oss att njuta ett lyckligt lif och en salig död.

MARIE (*lutar sig förtroendefullt till honom*). Det är ju sant, hvad du säger mig?

JOSEF. Tror du att jag annars hade gått in därpå; det var bara ett lustigt infall — en småsak, som du själf skall skratta åt.

MARIE (*glad*). Nå, är det så...

Tionde scenen.

DE FÖRRA. OSVALD. NEPOMUK.

OSVALD. Seså, barn, nu kommer bröllopsskaran, som skall följa eder till kyrkan.

JOSEF (*sakta till Marie*). Mera om det där en annan gång. (*Högt.*) Vi äro färdiga.

NEPOMUK. Ja, att du är det, Josef, undrar jag minsann inte på. Herre Gud, när man har en sådan liten söt brud...

JOSEF. Så längtar man efter den stund då man får kalla henne sin hustru, det har ni rätt uti, herr kyrkvärd. Det är den lyckligaste dag i min lefnad, och Marie känner mitt hjärta så väl, att hon nog säger som jag.

MARIE (*omfamnar honom*). Ja, Josef, det gör jag!

NEPOMUK (*till Osvald, pekande på de älskande*). Det lofvar att bli ett lyckligt äktenskap, det där, fader Osvald!

OSVALD (*omfamnar dem bägge med ömhet*). Och mycken glädje för mina gamla dagar.

Elfte scenen.

DE FÖRRA. BATLI. DAMIAN *och* BONDDRANGAR. BRUDSKARAN, *därefter* ASMODEUS.

KÖR.

Med böner att Herren vill följa oss åt,
till kyrkan vi vilja nu ställa vår stråt.
Åtföljda af vänner med glädje och sång,
de unga nu börja genom lifvet sin gång.

(*Vid det starka ackord som slutar efterspelet till kören spränges plötsligt ett klippblock och Asmodeus visar sig, utan att de närvarande blifva honom varse.*)

ASMODEUS. Stunden är inne! — Snart är han i mitt våld.

NEPOMUK. Men vi skulle ju inte börja tåget förr än under klockringningen och den begynner först klockan nio.

OSVALD. Ja, det är sant; vi få ge oss tålamod att vänta litet.

NEPOMUK. Hör på, lilla Batli, om du under tiden ville sjunga den där vackra visan om en hustrus plikter. Den är så lärorik och just passande för tillfället med sin rörande melodi, la-la-la! Jag har själf komponerat den och orden också. Det är en liten poetisk förmaning, som jag offererade min fästmö på vår förlofningsdag.

ALLA. Ja, låt oss höra den!

NEPOMUK. Vill lilla Batli göra oss det nöjet!

BATLI. Ja, hvarföre inte.

ASMODEUS (*för sig*). Se där ett tillfälle att inblåsa mina lärdomar i flickornas små hjärtekamrar.

BATLI (*som står alldeles under klippan där Asmodeus befinner sig*). Nå, hör på nu!

(*Ett ackord slås i orkestern. Asmodeus utsträcker handen öfver Batlis hufvud, som öppnar munnen, men kan

inte frambringa mer än ett — Ah! — *och fortfar förgäfves att röra mun och händer.*)

NEPOMUK (*som med rörelser af hufvudet följt i tankarna sin melodi, stannar då han inte hör några toner*). Lilla Batli får lof att sjunga litet hårdare, man kan inte höra någonting.

ASMODEUS (*drar handen tillbaka*).

BATLI (*drar ett djupt andedrag*). Det var märkvärdigt! — Det kändes såsom jag på en gång hade förlorat målet.

NEPOMUK. Du blef visst så rörd, mitt barn.

BATLI. Vänta, nu tror jag rösten kommer tillbaka! (*Försöker.*) Ah-a-ah! — Hör nu på! (*Sjunger med kraft och inspiration, under det Asmodeus håller sin hand utsträckt öfver henne.*)

I.

Dansk melodi af Weyse.

Med kransen, som slingrar sig bred om ditt hår,
du frigöres från lydnad och plåga,
allt hvad hjärtat kan önska och tanken förmår,
kan en hustru sig tillåta våga.
Följ då glädjens Gud!
Lyssna till hans bud.
Flyg från lust till lust — njut hvar du kan,
endast därför har du tagit dig en man.

ASMODEUS och FLICKORNA (*jublande*).

NEPOMUK (*som stått såsom förstenad af förvåning*). Men du store Sankt Gregorius, Batli! Hvad är det där för en gudlös visa?

BATLI (*som om hon blifvit befriad från en börda*). Ah! (*Förvirrad.*) Jag vet inte ... jag ...

MÄNNERNA (*förtretade på Nepomuk*). Har ni satt ihop den ni?

NEPOMUK. Vår Herre bevare mig! (*Till Batli.*) Hur i all världen kommer du på ...

BATLI. Jag vet inte, det är någonting som likasom vill tränga sig fram.

NEPOMUK (*häftigt*). Men det är mina moraliska tankar och min vackra melodi som skall fram.

BATLI. Ja — nu kommer jag ihåg bägge delarna.

NEPOMUK. Pass på nu då, så skall ni få höra!

BATLI (*sjunger med ännu större kraft*).

2.

Att hylla din skönhet, du må till din fot
en här af beundrare kalla,
och vågar din man dig göra emot,
din hämnd på honom må falla.
Lifvet är så kort,
må det då dansas bort.
Flyg från lust till lust — njut hvar du kan,
endast därför har du tagit dig en man.

ASMODEUS och FLICKORNA.

Endast därför har du tagit dig en man.

ASMODEUS (*skrattar öfverljudt*). Ha-ha-ha!

BATLI (*sjunker utmattad ned på bänken*). Ah!

OSVALD (*förargad*). Men hvad är det där då för slag...

NEPOMUK. Om ni tror att det är mina lärorika och strängt moraliska verser...

BATLI (*reser sig*). Nej — men — jag kunde rakt inte hjälpa det.

FLICKORNA (*förlägna*). Ja, inte jag heller.

NEPOMUK. Det var för konstigt! — Ni skall få se, fader Osvald, att det var någon sångsjuka, som följer med aftondimman.

OSVALD. Slidder sladder, det... (*Kyrkklockan slår nio.*) Tyst, klockan slår. Låt det nu vara slut med skämtet. Tänd facklorna!

ASMODEUS. Lycka till, Josef! — Vi återse hvarandra snart. (*Klippblocket går igen och Asmodeus försvinner.*)

NEPOMUK (*tar sin utsirade staf*). I ordning, barn, i ordning! — Och börja nu sången! (*Han ordnar tåget. Kyrkklockorna börja ringa och kören faller in.*)

KÖR.

Mel.: *Kein schöneres Leb'n.*

Med hopp och med tro
vi er älskande två
ledsage med sång
holalahala!
under klockornas klang.
Och vi önska er då
i det förbund, ni ingå,
lifvets allvar och glädje förena sig må,
diria ho diria ho holdeho lulo!

(*Då jodlingen börjar sätter tåget sig i rörelse, främst går Nepomuk. Efter honom bonddrängarna med facklor. Därefter Damian, som blåser på skalmeja. Så brudparet ledda af Osvald och slutligen de öfriga. Tåget går uppför bergstigen och viker af åt den sidan där kyrkan synes. Just som fackelbärarna kommit uppför bergstigen framträder Veronica på en klippa och stirrar, stödd emot sin staf, på bröllopsskaran, som hälsar henne, under det den tågar förbi.*)

VERONICA (*mumlande för sig själf under de bortgåendes jodel*).

En gång skulle ock jag
vandra som du en dag;
men foten slant
på stigen brant.
Han bröt sin ed —
och — hu-hu-hu!
nu är det natt uti skogen.

(*Sången och fackelskenet förlora sig i fjärran, det blir mörkt; Veronica står orörlig försjunken i tankar.*)

Andra akten.

Teatern föreställer ett vackert rum, prydt med blommor. I fonden fönster och två små bord, på hvilka stå armstakar med ljus. På vänstra sidan är ingångsdörren, på den högra en gardin, som döljer en alkov. Nära denna står en stor länstol och strax bredvid en korg med blommor.

Första scenen.

DAMIAN (*är sysselsatt att tända ljusen*) BATLI (*står på en stol och fäster gardinen för alkoven*).

BATLI (*till Damian, som glömmer att tända ljusen för att betrakta henne*). Men skynda dig då, Damian, så att vi få ljusen tända en gång.

DAMIAN. Åja, ja; men de komma väl inte så snart, tänker jag, och så skall det blifva mera dans. Och tyst! — Nu först stämma gästerna upp sången vid brudparets skål.

BATLI (*stiger ned*). Ack! Den får jag lof att höra! (*Hon springer till ett fönster, öppnar det och lutar sig ut.*)

KÖR (*utanföre*).

Mel.: *Z'nächst bin i halt gange über's Bergel in Wald.*

Guds välsignelse följe genom lifvet med dem,
hvar de vistas och bygga, ut på mark och i hem.
Deras skål än en gång!
Nu vi dricka med glädje, med jubel och sång!
Diridi diau o dia i!

BATLI (*skyndar att sätta fram stolen*). Gud! Så vackert det är!

DAMIAN (*återigen sysselsatt med att tända ljusen*). Ja, riktigt rörande, till och med! Isynnerhet när man

änker på att man aldrig skall få höra en sådan skål drickas för sig själf.

BATLI. Hvarför skulle du inte få det?

DAMIAN. Därför att den enda flicka jag kan hålla af här i världen hellre tar en gammal kyrkstöt som är rik, än en ung hygglig karl, som är fattig; ty fattig är jag, det måste jag erkänna.

BATLI. Ja, det är visst och sant, Damian, att den där fattigdomen är ett styggt fel hos dig; laga att du blir af med det.

DAMIAN. Ja, gudbevars; bara du vill vara så god och säga mig något bra sätt att bli rik på.

BATLI. Kors, laga att du får ärfva.

DAMIAN. Ärfva! — Jo, det var också ett råd! jag har ju inga släglingar.

BATLI (*slår ihop händerna*). Gud bevare mig! Är du så fattig att du inte ens har någon släkt?

DAMIAN. Inte så mycket som en liten kusin en gång. Ifrån det jag var helt liten har jag vistats hos Augustiner-munkarna i Lauterbach. De lärde mig många nyttiga saker, men inte att samla pengar. För sex veckor sedan sade de åt mig att jag nu skulle gå ut i världen och söka min lycka, och den hade jag också redan funnit, om inte hela min rikedom hade inskränkt sig till det här (*visar ett litet guldkors, som han bär om halsen*).

BATLI. Låt mig se! Ett guldkors!

DAMIAN. Det hängde om min hals när fader Martin hittade mig utanföre klosterporten. Han befallde mig att jag alltid skulle bära det på mig, och det skall jag också göra, ty det är säkert min mors hand som gifvit mig det. (*Kysser korset.*)

BATLI. Och du kan hysa ömhet för den som helt säkert själf försköt dig!

DAMIAN. Förskjuter du mig inte, Batli? ... och älskar jag dig inte ändå? Ja, om jag också så visst skulle bli så olycklig, att jag fick se dig som fru Blasius, så — jag känner det — skulle jag inte låta bli att älska dig ändå.

BATLI (*med rörelse*). Damian!

DAMIAN (*lifligt*). Hvad sade du?

BATLI (*i en annan ton*). Att du alldeles glömmer bort att vi skola ha brudparets rum i ordning.

DAMIAN. Men det är ju . . .

BATLI (*vresigt*). Det är, ja! — Hvar har du gjort af korgen med alla blommorna som bruden fått.

DAMIAN (*springer efter korgen*). Se här är den. Ack! hvad godt det luktar. (*Lägger sig på knä vid korgen och luktar på blommarna.*) Och se en sådan liten söt törnrosknopp! Söta Batli! vill du göra mig den glädjen och sätta den i ditt lifstycke?

BATLI. Hvarför inte! Där har du i stället en ranunkel att bära i ditt knapphål.

DAMIAN. Du ängla Batli! Herre Gud, hvad jag nu är lycklig!

Andra scenen.

DE FÖRRA. NEPOMUK.

NEPOMUK (*i det öppna fönstret*). Damian!

DAMIAN och BATLI (*fara upp*). Hvad är det?

NEPOMUK. På knä nu igen!

BATLI. Ja, för en korg.

DAMIAN. Men full med blommor, herr kyrkvärd!

NEPOMUK (*ifrigt*). Hvad för slag! Hjälp mig in! hjälp mig in!

DAMIAN och BATLI. Gärna. (*De hjälpa honom in genom fönstret.*)

NEPOMUK (*springer fram till korgen*). Ja, minsann är det inte den allra vackraste korg. Och den har du gifvit honom. Men jag tycker, lilla Batli, att när du hade en sådan att skänka bort, så hade det varit mycket mera passande, om du gifvit den åt mig.

BATLI. Ja, det kan nog vara sant det, men han har heller inte fått den.

NEPOMUK. Nå, det gläder mig, lilla Batli.

BATLI. Men säg nu hvad det skall betyda att ni stiger in genom fönstret!

NEPOMUK. Jaså! jo se — när jag fick höra att du var häruppe med den där Dumrian...

DAMIAN (*häftigt*). Hvad för slag?

NEPOMUK. Damian, vill jag säga, för att ställa i ordning rummet här, så fick jag det infallet att göra dig den behagliga öfverraskning att...

DAMIAN. Att komma in genom fönstret. Ha-ha-ha.

NEPOMUK (*med en vredgad blick på Damian*). Jaha, ha-ha-ha! (*Till Batli.*) Jag såg att det stod öppet, ser du, och då tänkte jag att det skulle vara allra roligast för dig om jag smög mig in på er, och så tog jag en stege...

DAMIAN. Ser man på! ni utsatte er för att bryta halsen af er bara för att göra oss ett nöje.

NEPOMUK (*förargad*). Henne! ja! — inte dig! (*Sjunger.*)

Sång.

Mel.: *Ur Baletten Maskeraden af Pauli.*

Af ondska jag fräser!

DAMIAN.

Blodet det jäser.

TILLSAMMANS (*med kufvad häftighet*).

Hör min vän, hvad söker han?
(*Häftigt.*) Dumrian!

NEPOMUK.

Jag skall dig tukta!

DAMIAN.

Ni bör mig frukta!

TILLSAMMANS.

Vill han vara klok, nå säg!
(*Häftigt.*) Gå sin väg.

BATLI.

Men var då stilla!

ALLA TRE.

Var då stilla!
sådant väsen här i brudparets boning,
det är rätt illa, ja, det är mycket illa.

NEPOMUK (*fattar Batlis hand*).

Innan jag går, en kärlig blick!

BATLI och DAMIAN.

Nej, nej, nej!

DAMIAN.

Men du ger mig en vänlig nick?

BATLI och NEPOMUK.

Händer ej.

DAMIAN.

Batli! låt dig beveka då!
låt en enda blick (nick) mig få!
Du själf nu ser
jag dig så ödmjukt därom ber.

BATLI.

Till ert straff ni bägge två
genast härifrån skall gå.
Plåga mig ej mer,
jag ej på någon af er ser.

NEPOMUK (*kastar sig på knä*).

Vill du ej blicka
hit till mig, min söta flicka!

DAMIAN (*likaledes på knä*).

Batli! se min kärlek, min smärta,
och skänk mig ditt lilla hjärta!

NEPOMUK (*springer upp*).

Hvad! du friar till min brud?

DAMIAN.

Tror ni att jag lyssnar till ert förbud!

BATLI.

Vill ni hålla fred, nå säg?

NEPOMUK och DAMIAN.

Han skall packa sig sin väg!

Tredje scenen.

DE FÖRRA. ASMODEUS (*i simpel tyrolardräkt; på hufvudet har han en bredskyggad lågkullig hatt, prydd med en bukett, och på ryggen en fiol uti ett fodral af kalfskinn*).

ASMODEUS (*kommer hastigt in genom fonden*). Ha-ha-ha-ha!

BATLI, NEPOMUK och DAMIAN (*vända sig om och betrakta honom med häpnad*). Hvad är det! hvarifrån kom den där?

ASMODEUS.

Det är ju härligt,
låter så kärligt,
som ni vore gifta re'n!

BATLI, NEPOMUK och DAMIAN.

Hvad vill den?

ASMODEUS (*kommer närmare*).

Skrika och storma,
gräla och gorma
är äktenskapets harmoni.

BATLI, NEPOMUK och DAMIAN.

Hvem är ni?

ASMODEUS (*tar af hatten bugande*).

Jag har den äran att mig som spelman här presentera.
Men jag kan ock spå och män som kvinnor lära,
hvem som de bör till maka helst begära.

BATLI, NEPOMUK och DAMIAN (*ifrigt*).

Hör! ni skall strax på stund mig spå.

ASMODEUS.

Nå, må ske!

BATLI, NEPOMUK och DAMIAN.

Säg hur jag bäst kan lyckan nå!

ASMODEUS.

Så låt se!

BATLI, NEPOMUK och DAMIAN.

Ni ser mig just i tvekan stå,
åt hvad håll som jag skall gå;
låt mig därför få
nu veta hvad mig hända må.
(*Räcka fram händerna.*)
Ja, ni strax skall spå
hvad oss hända må.

ASMODEUS.

Om ni uti tvekan stå,
åt hvad håll ni böra gå,
jag skall strax det spå,
blott först er hand jag skåda må.
(*Gör åtskilliga tecken i luften.*)
Ja, jag skall er spå,
hvad hända må.

ASMODEUS (*ser i allas händer*). Hm! — jaså! jag ser att i den här lilla vackra handen ligger allas edra framtida öden beskrifna. Om jag således spår henne, så kan ni taga er del af samma spådom.

NEPOMUK. Godt! — jag skall nog veta taga min del — om den duger till något.

DAMIAN. Ja, jag också.

ASMODEUS (*betraktar Batlis hand*). O! Här kommer mycken rikedom till din dörr — visst är den något kopparblandad, det är då sant — och här kommer också fattigdom. — Hejsan, hvad den ser bra ut, och har alla fickorna fulla med kärlek.

DAMIAN (*hoppar af glädje*). Det är jag, det!

ASMODEUS. Men inte en skilling har han. — Aj, aj — hvad han trälar och arbetar — men ändå blir det ingenting utaf. — Barnskrik och torrt bröd — tårar och förebråelser och ånger.

DAMIAN (*förargad*). En sådan dum spådom.

ASMODEUS. Men se nu på rikedomen! Död och plåga, hvad den breder ut sig! — Guldspännen — hästar och vagn — en stor herrgård.

NEPOMUK (*ifrigt*). Det är jag.

ASMODEUS. Idel glans och härlighet. Seså, nu har du två olika öden att välja emellan. Du kan taga fattigdomen —

BATLI (*hastigt i det hon ställer sig bredvid Nepomuk*). Nej, jag är redan förlofvad med kyrkvärden.

NEPOMUK. Du söta Batli.

DAMIAN (*kastar sig förtviflad i länstolen*). O, kvinnor! Kvinnor!

NEPOMUK. Herre Gud, så lycklig jag är! — Och hjärlig tack skall ni ha, min käre — ja, hvad heter ni, om jag törs fråga!

ASMODEUS. Asmodeus.

NEPOMUK. Asmo— Asmodeus. — Det var mig ett fans namn.

ASMODEUS. Det har ni rätt uti. Men haf det i godt minne, ty jag tänker ofta hälsa på er när ni blir gift!

NEPOMUK. Det skall bli mig en stor heder.

DAMIAN (*springer upp*). Hos mig skulle ni aldrig få sätta er fot inom dörren, det lofvar jag!

ASMODEUS. Jag vet nog det, och därför aktar jag mig också att skaffa dig någon hustru.

NEPOMUK (*förtjust*). Kom nu, lilla Batli! — Ack! du söta själ, om jag bara kunde, så skulle jag dansa utför trapporna med dig af bara glädje.

ASMODEUS (*tar fram fiolen*). Nå, det behöfver inte vara något hinder för.

DAMIAN (*ställer sig framför dörren*). Tror du det! — Må han dansa utför trapporna så mycket han vill, men inte skall det bli med henne, det svarar jag för.

ASMODEUS. Du vet inte hvad min fiol förmår ännu. (*Drar ett stråktag och säger befallande:*) Stå still du! — Dansa ni! (*En fiol höres. — Han spelar en munter melodi. Batli och Nepomuk begynna ovillkorligen att dansa. Damian, under den häftigaste förbittring och lust att hejda dem, rörer sig i takt med benen, utan att likväl kunna vika ifrån stället. Slutligen dansar Nepomuk, helt andfådd, tillika med Batli, förbi honom ut genom dörren. Asmodeus fortfar ännu några ögonblick med aftagande tempo, därpå upphör han att spela och Damian blir åter herre öfver sig själf.*)

DAMIAN (*utmattad*). Ah!

ASMODEUS (*sticker fiolen in i påsen*). Seså, nu ser du att jag både kan lära folk att dansa och att stå still.

DAMIAN. Det är häxeri! — Men vänta du (*Fattar en stol, uppbragt.*) Jag skall visa dig! (*Skyndar emot honom.*)

ASMODEUS (*viker undan leende*). Hvad då?

DAMIAN (*som fåfängt söker hinna honom*). Att jag kan hämna mig! — Jag är inte — rädd för dina konster — jag skall — slå armar och ben. (*Han är nära Asmodeus och höjer stolen för att slå till.*) Nu!

ASMODEUS. Jo visst. (*Försvinner plötsligt genom fonden.*) Ha-ha-ha!

DAMIAN (*som satt ned stolen, blir stående förstenad*). Hvart tog han vägen? — Gud fördöme mig, tror jag inte det var en trollkarl — men hvar kan han vara? (*Skratt höres.*)

ASMODEUS (*inne i alkoven*). Ha-ha-ha!

DAMIAN. Där inne i alkoven. — Han tänker kanske göra brudparet någon förtret, men det skall inte bli af. Jag skall gå och rita ett kors i hvart hörn, så skall du bli tvungen att ge dig därifrån, du! — om du så visst vore fan själf. (*Går in i alkoven.*)

Femte scenen.

MARIE. JOSEF.

MARIE (*skyndar honom i förväg och ser sig förtjust omkring*). Ack! Så vackert här är!

JOSEF (*sorgsen och tankspridd*). Ja. (*För sig.*) Nu gäller det.

MARIE. Men hvad fattas dig, Josef? Du är allvarsam du, under det hela huset är så uppfylldt af glädje, att själfva den gamle kyrkvärden kommer dansande utför trapporna.

JOSEF. Å! Det var bara något jag tänkte på.

MARIE (*sätter sig i länstolen, skälmaktigt*). Hör, Josef! — Det var väl inte på att jag nyss nekade dig — du vet hvad jag menar? — Nu är du min man, (*slår ned ögonen*) och nu säger jag inte nej mer.

JOSEF (*smärtsamt för sig*). Hvad hon är söt! (*Högt och förlägen.*) Nej, det var inte det.

MARIE (*ser på honom med ömhet*). Min man! — min Josef! — (*Med värma.*) O, nu törs jag till och med själf ge dig. — (*Vill falla honom om halsen.*)

JOSEF (*viker förfärad undan*). Nej, nej, Marie!

MARIE (*betraktar honom förvånad*). Huru?

JOSEF. Älskade, dyra hustru — förlåt mig! — men låt mig först säga dig ett ord — för Guds skull — blott ett enda ord!

MARIE. Du skrämmer mig, Josef! — Hvad betyder detta?

JOSEF. Var lugn — sätt dig där! (*Han förer henne till länstolen.*) Det är ingenting, men — (*Går oroligt fram och tillbaka.*)

Sjätte scenen.

DE FÖRRA. DAMIAN.

DAMIAN (*lyfter upp gardinen*). Se så, nu skall jag!... (*Studsar.*) Brudparet!

JOSEF (*stampar i golfvet*). Jag vet inte på hvad sätt jag skall kunna —

MARIE (*orolig*). Josef!

DAMIAN. Bevare oss! Josef är förargad! — Om jag bara visste hur jag skulle kunna komma min väg utan att de märka mig.

JOSEF (*lutar sig emot Maries stol*). Jag har ännu icke fått säga dig det där villkoret, som anden gjorde när han gaf mig penningar!

DAMIAN (*tittar ut*). Hvad hör jag!

MARIE. Du försäkrade mig ju att det bara var en småsak.

JOSEF. Ja, på visst sätt — men nu börjar jag komma underfund med att det är en småsak — som är ganska betydlig — (*hastigare*) som alldeles inte är någon småsak.

MARIE (*reser sig*). Min Gud!

JOSEF. Villkoret var — att jag aldrig skulle få kyssa min hustru.

MARIE (*med utrop*). Hvad!

DAMIAN (*för sig*). Nå, det var då ett löjligt villkor.

MARIE (*långsamt*). Du får aldrig kyssa din hustru?

JOSEF. Vid den första kyss jag ger dig sedan du blifvit min hustru — kommer anden och hämtar mig.

MARIE (*rysande*). O! Det är förfärligt! (*Kastar sig i länstolen.*) Hvad har du gjort, Josef!

DAMIAN (*för sig*). Nu förstår jag! Det är den fan till ande som snokar omkring här. — — Stackars Josef!

JOSEF (*på knä för Marie*). Kom ihåg, Marie, att jag måste bringa dig detta offer för att icke förlora dig för evigt. Du skall inte vara mig mindre dyrbar för det, jag vill tvärtom genom tusende ömhetsbety-

gelser visa dig att jag skulle vara den lyckligaste människa på jorden, om jag icke måst' — Du vänder dina ögon ifrån mig. — Om du blott kunde läsa i mitt hjärta. — (*Vänder hennes hufvud till sig, med förtjusning.*) Ack, så skön du är! — Den där ljufva blicken — det där milda leendet. — Och du är min — min! — O, Marie! (*Han glömmer sig och böjer ned hufvudet för att kyssa henne.*)

DAMIAN (*förskräckt*). Ah! (*Han gömmer sig hastigt bakom gardinen.*)

MARIE och JOSEF (*fara upp*). Hvad var det?

JOSEF (*söker hämta sig*). Jag vet inte — kanske en varning — jag var nära att —

MARIE. Det är förskräckligt!

JOSEF (*smärtsamt*). O, Marie! Låt blott icke det jag gjort af kärlek till dig just beröfva mig din kärlek. Då först skulle jag bli rätt olycklig.

Sång.

Mel.: *Das Alpenhorn.* Proch.

Må det offer jag har bragt,
att förvärfva mig din hand,
vittna, att ej jordisk makt
bryta kan min trohets band.
För att dig en gång få trycka,
hulda, till mitt bröst som brud,
har jag vågat lif och lycka,
ja, mitt hjärtas frid med Gud.

Inga eder höfves mer,
om min kärlek vittna dig,
ty det är dess kraft, du ser,
från förtviflan räddat mig.
Ej din själ kan tvifvel gömma
om att allt du är för mig,
ty du aldrig skall förglömma
hvad jag offrat har för dig.

MARIE (*med värma*).

Nej, jag aldrig skall förglömma,
hvad du offrat har för mig.

MARIE. Josef! Där är min hand! — Vi älska hvarandra, men —

JOSEF (*lifligt*). Kyssas inte?

MARIE (*muntert, omfamnar honom*). Nej. — Man kan väl vara lycklig — ändå. — Aldrig ett ord mer om det där narraktiga villkoret.

JOSEF (*ger henne ett handslag*). Aldrig.

DAMIAN (*för sig, med innerlig glädje*). Gud ske lof! — Nu är han då räddad.

MARIE. Och vet du hvad, Josef! — För att ersätta dig denna förlust — (*skälmaktigt*) ty, det blir ju ändå en förlust —?

JOSEF (*häftigt*). Marie! — en förlust som jag icke törs tänka på.

MARIE. Så vill jag bjuda till att vara riktig älskvärd.

JOSEF (*betraktar henne med förtjusning*). Du kan inte vara älskvärdare än du är.

MARIE. Tror du det? Ah! — Ha-ha! — Jag skall följa dig ut på berg och i skog — skratta med dig — sjunga för dig, gissa dina önskningar — rätta mig efter dem — —

JOSEF (*ifrigt*). Nej! Allt det andra; men hvad önskningar beträffar, så vill jag rätta mig efter dina —

MARIE. Ja, men det gör du just när du låter mig förekomma dina.

JOSEF. Alldeles inte, ty då blir det ändå min vilja som rår, och det — (*bestämdt*) Marie! Det tillåter jag inte.

DAMIAN (*för sig*). En träta af kärlek! Herre Gud, nu är det ute med honom.

MARIE. Jaså, min herr man! Du blir ond för det du inte får rätta dig efter mina önskningar och så sätter du dig ändå emot den enda jag har. (*Sätter*

sig i länstolen med komiskt allvar.) Du ber om förlåtelse!

JOSEF (*till hälften leende*). Men min lilla, söta hustru, så hör då!

MARIE. Du ber om förlåtelse!

DAMIAN (*för sig*). Hur skall jag komma härifrån? Jag har inte hjärta till att se fan taga honom och det blir ändå slutet på det här. — Ah, fönstret! (*Han smyger sig till fönstret och stiger ut därigenom.*)

Sjunde scenen.

MARIE. JOSEF.

JOSEF (*skyndar fram till Marie*). Om du visste hvad jag älskar dig!

MARIE. Du vill inte?

JOSEF. Jo-jo — jag ber dig om förlåtelse — och det tusende gånger. — Och till försoning! — (*Ömt.*) Gif mig din hand!

MARIE (*springer hastigt upp och ställer sig skälmaktigt på den andra sidan om stolen*). Nej!

JOSEF (*bedjande*). Marie!

Sång.

Mel.: *Tyrolienne af Beauplan.*

MARIE.

Du får den ej, ty det kan dig misslynt göra?
om jag din önskan ömt uppfylla vill!

JOSEF.

O kom! o kom! — Vill min bön du ej höra?
O kom! o kom! — lyss min befallning till!

MARIE (*leende*).

O ve! Din röst så sorgligt klagar
att jag...

JOSEF (*lifligt*).

Marie, säg! — att du — att du —?

MARIE.

Att jag... (*dansar omkring honom*)...
Att jag, min vän, ej lyss till dina lagar
förr'n först jag sett dig mera vred ännu.

JOSEF.

Ack! Du upptänder allt mer min kärlek ju.

MARIE.

Min hand jag ger, om själf du vill den hämta
och i min flykt du mäktar mig uppnå.

JOSEF (*som förgäfves söker hinna henne*).

Marie! — Marie! så hör då upp att skämta!
Hör mig! hör mig! Låt mig dig hinna få!

MARIE (*triumferande*).

Ah! nu! — har du känt längtans smärta!
Därför...

JOSEF.

Marie säg — därför? — dig!

MARIE.

Därför... (*De ila plötsligt i hvarandras armar.*)

BÄGGE.

Därför jag ilar med fröjd till ditt hjärta
och känner saligt att jag är ett med dig.

(*Öfverväldigad af sin ömhet kysser han henne. Ett tordön höres, ljusen släckas och ett rödt sken breder sig öfver rummet; häruti visar sig Asmodeus, klädd såsom i första akten.*)

Åttonde scenen.

DE FÖRRA. ASMODEUS.

ASMODEUS (*med stark röst*). Du är min!
JOSEF och MARIE (*förfärade*). Ha!

ASMODEUS (*muntert i det han kommer fram*). Att inbilla sig att man kan afstå ifrån att kyssa en liten söt hustru — du dåre! (*Befallande.*) Kom!

MARIE (*som håller Josef omfamnad, bäfvande*). Jag följer honom.

ASMODEUS. Det gör mig ondt att jag måste afslå ett så särdeles lockande anbud, men man springer inte så lätt in i helvetet heller, bara man får lust. Oskulden får finna sig uti att inte bli insläppt.

MARIE. Och Josef! — hvad ondt har han gjort?

ASMODEUS. Frivilligt förskrifvit sig åt mig — och han skall plikta därför med evig ensamhet och mörker, med evig längtan och saknad.

MARIE (*rysande*). O!

ASMODEUS. Ja, inte är det just någon särdeles behaglig tillvaro, men han är också bara en simpel fördömd, som inte har annat att göra än lida. — Vi verkliga djäflar, som äro ute i världen på värfning, vi ha det litet trefligare.

MARIE (*med afsky*). Onde ande! kan du vara så munter då du för en själ i evig fördömelse?

ASMODEUS (*häftigt*). Och vet du hvilka kval som gömma sig under min munterhet?

MARIE. Kval, du? — Hycklare!

ASMODEUS (*muntert*). Jo, så behandlar man oss stackars djäflar — men fan själf vill inte bli värre ansedd än han är. — (*Häftigt.*) Känner du mitt väsen och dess verkliga natur?

Sång.

Mel.: *O wär' ich doch des Mondes Licht. Kücken.*

En gång jag själf som ängel stod
det godas urbild nära,
men störtades till mörkrets flod,
blef dömd dess fjättrar bära.
Det minne af himlens fröjd jag känner
ständigt min själ förtär och bränner.
I strid för ondskans makt jag går,
men det är tårar i hvar seger jag når.

En jordisk kvinna var den makt,
mig sågs till brott förleda;
och i en kvinnas hand är lagdt,
mig frälsning än bereda.
En gång af en kvinna öfvervunnen
all räddning är för mig försvunnen.
Men nådens famn kan ännu öppna sig
om i sin seger hon har en tår för mig.

MARIE. En kvinna skulle fälla tårar öfver din fördömelse?

ASMODEUS (*med smärta, i det han betraktar henne*). Då jag just hade eftersträfvat hennes. Nej, nej! (*Vildt.*) Jag vet att detta hopp endast är gifvet för att håna mig — för mig finnes igen frälsning. — Ha-ha-ha! (*Fattar Josefs arm.*) Kom och följ mig!

JOSEF (*i högsta förtviflan, nästan ljudlöst*). Marie!

MARIE (*kastar sig med förtviflans utbrott på knä*). Gud! — Gud! — Hvad skall jag göra — dröj! dröj! — Heliga jungfru! Hvar finnes räddning? (*Liksom fattad af en plötslig ingifvelse.*) Ja, ja! (*Springer upp med beslutsamhet.*) Hör mig!

ASMODEUS (*hånfullt*). Hvad önskar du?

MARIE (*modigt*). Vill du ha två själar i stället för en?

JOSEF (*bäfvande*). Marie!

MARIE (*med ingifvelse*). Var tyst! — Det är icke jag själf som ingifvit mig denna tanke. (*Häftigt till Asmodeus.*) Vill du?

ASMODEUS. Min härskares befallning förbjuder mig att afslå det; men hvad vill du göra för att kunna blifva min?

MARIE. Också ingå en öfverenskommelse med dig.

ASMODEUS. Låt höra!

MARIE. Du sätter mig i tre frestelser, segrar jag i de två, så är han fri; — segrar du i de två, så tillhöra vi dig bägge.

ASMODEUS. Inte så illa! — Och hvad skall jag för hvarje gång förmå dig till för att du skall erkänna dig besegrad?

MARIE. Bestäm du!

ASMODEUS. Välan! — Att du af fri vilja låter mig sluta dig i mina armar.

MARIE. Det är bra.

JOSEF. Hvad, du vill?

MARIE (*med höghet*). Var lugn — det kan ju icke ske.

ASMODEUS. Vi få se — vi få se! — Det är således afgjordt — tre frestelser?

MARIE (*hastigt*). Men med ett villkor.

ASMODEUS. Och det är?

MARIE. Du får icke skapa tillfället till frestelsen.

ASMODEUS. Nej se, hur listiga de kvinnorna äro. — Men frukta inte för det! Det är bara människornas feghet som vill kasta skulden ifrån sig själfva på den onde, som lagt grunden till den tron, att det är vi som lägga ut snaror för deras dygd. Han däruppe har blott tillåtit oss att begagna tillfället såsom frestelse, icke att skapa det därtill. Det behöfves heller inte, ty era passioner och dårskaper ge oss tillfällen nog. — På helvetets parol således! — jag drar endast nytta af omständigheterna, men akta dig för det sätt, hvarpå jag drar nytta af dem. — Nå tiden, inom hvilken den sistar frestelsen skall vara afslutad?

MARIE (*ser på Josef, tvekande*). Tiden ...

JOSEF (*på samma sätt*). Vi skola då ...

ASMODEUS. Så ängsliga ni sen ut. — Förstå ni inte att det är er fördel att den är kort och min att den är lång? — Men jag vill inte vara orimlig! — Vi bestämma tiden blott till ett år.

MARIE och JOSEF (*lutande sig intill hvarandra*). Blott ett år?

ASMODEUS. Ett år och — jag tycker om ojämna tal — och tretton dagar.

MARIE och JOSEF. Men — —

ASMODEUS (*bestämdt*). Så blir det. När klockan slår tolf på middagen, den trettonde dagen efter ett år, räknadt ifrån i dag, så har du segrat — så vida

inte — hvilket är ganska möjligt, jag segrat redan förut. — Nu äro villkoren uppgjorda.

JOSEF (*med beslutsamhet*). Nej — ännu ett förbehåll.

ASMODEUS (*studsande*). Och det är?

JOSEF. Om hon innan segern ännu är afgjord vill slita sig lös ifrån mitt olyckliga öde, och kasta sig i en annan mans armar, då går hon fri och endast jag tillhör dig.

MARIE (*omfamnar honom*). Det är omöjligt.

ASMODEUS (*ondskefullt hotande honom med fingret*). Akta dig! om jag vände det där förbehållet emot dig själf.

JOSEF (*med fasthet*). Lika godt; jag vill det.

ASMODEUS. Välan, det må så ske. Äro ni nu öfverens?

JOSEF och MARIE (*bäfvande*). Ja.

ASMODEUS. Godt. (*Muntert.*) Nu tror väl den lilla älskvärda frun att några droppar af hennes unga blod skall utgjutas för att underskrifva förbindelsen. Bah! också dumt människopåfund! (*Allvarsamt.*) Den rättfärdige har gifvit oss makt öfver hvar och en som frivilligt öfverlämnar sig i vårt våld. Ett ord därvidlag så godt som ett kontrakt. (*Muntert.*) Seså, nu kan du utan fara kyssa din hustru. Vi återse hvarandra — — farväl! — (*Han försvinner, det blir ett ögonblick mörkt, därpå tändas ljusen ånyo.*)

Nionde scenen.

MARIE. JOSEF.

MARIE (*ser sig om*). Var det en förfärlig dröm?

JOSEF (*sorgligt*). Nej! nej! — O Marie, hvad har du gjort!

MARIE (*tar hans hand med hänförelse*). Räddat både dig och mig, ty så länge det finnes kärlek i min själ kan frestaren icke få makt öfver den. När du hyser fruktan, är det blott för det du icke älskar såsom jag;

(*mildt förebrående*) du Josef, som kan tänka att jag skulle kunna glömma dig och skänka mitt hjärta åt en annan!

JOSEF. Jag ville åtminstone lämna dig en väg öppen till räddning.

MARIE (*lifligt*). Men jag behöfver ingen sådan, ty jag har tro och kärlek.

JOSEF (*betraktar henne med beundran*). Hvilken segrande kraft har Gud icke nedlagt hos fromheten! (*Trycker henne häftigt till sitt bröst.*) Ja, Marie, du skall rädda oss bägge!

MARIE. O, Josef, hvad mitt hjärta nu är lätt. (*Kören börjar. Lutar sitt hufvud mot hans bröst.*)

Sång.

Mel.: *Plaisirs de notre enfance.* Isouard.

GÄSTERNA (*utanför*).

Vår väg nu hemåt leder,
en god, rolig natt!
Må Herren skänka eder
en god, rolig natt.

MARIE (*under sången*). Hör! våra vänner önska oss god natt! De nedkalla himlens välsignelse öfver oss, och vi skulle ännu tvifla på den.

Tionde scenen.

DE FÖRRE. DAMIAN.

DAMIAN (*utanföre*). Vill ni tiga! Här är visst något att sjunga för, här!

JOSEF. Hvad skall det betyda? (*Går till fönstret.*) Damian!

DAMIAN. Huru! Är du verkligen där! Hurra! då måste jag upp till dig!

JOSEF (*vänder sig om, men stannar då hans blickar fästa sig på Marie*). Ja, jag är här. Jag vågar älska dig utan fruktan. Du har rätt, Marie, vi äro räddade och jag är den lyckligaste människa på jorden.

MARIE (*ilar i hans armar*). Och jag då!

JOSEF. Min hustru! (*Kysser henne.*)

DAMIAN (*i fönstret förskräckt*). Hu! —

MARIE och JOSEF (*förskräckta*). Hvad var det?

DAMIAN. Jag ber om förlåtelse, det var jag som — (*sticker in hufvudet och ser sig omkring, för sig*). Hvar fan månne han nu håller hus?

JOSEF. Men hvad står då på?

DAMIAN. Jo, jag trodde... (*Springer in, med värma.*) Herre Gud! hvad jag är glad att se dig igen. (*För sig.*) Han måtte bestämt ha kört honom för fan i våld.

JOSEF. Hvarför lät du dem inte fortfara med sången?

DAMIAN (*mycket förlägen*). Jo se, det var för — — kyrkvärden hade ställt om det — — men så fick husbond' nyss på stund ett bref, som visst angick det här egendomsköpet, och jag tänkte att sången kunde störa honom i läsningen och...

Elfte scenen.

DE FÖRRA. NEPOMUK.

NEPOMUK (*förargad*). Tag inte illa upp, men när den där slyngeln törs stiga in genom fönstret, så kan väl en aktningsvärd kyrkvärd våga sig in genom dörren. Jag har ombestyrt den vackraste serenad till brudparets ära, och så kommer han...

MARIE. Det var bara ett litet missförstånd, käre herr kyrkovärd, jag är säker om att Damian gärna stämmer själf in i sången.

DAMIAN (*för sig*). Gudskelof, de se inte alls ledsna ut! (*Högt.*) Ja, det är visst det! — Nu skall jag skråla med full hals! — stäm upp bara! —

Tolfte scenen.

DE FÖRRA. OSVALD.

OSVALD (*blek och förvirrad med ett öppet bref i handen*). Tig! tig! — Inte någon glädje mer — jag är förlorad — ruinerad.

ALLA. Huru!

OSVALD. Det här brefvet! O! det är jag själf som störtat mig i olyckan — — — det var min girighet — —

MARIE (*omfamnar honom*). Fader! för Guds skull! förtvifla inte så —

OSVALD (*häftigt*). Inte förtvifla! — — Jag är bragt till tiggarstafven! (*Ett skallande skratt höres såsom ur jorden.*)

ALLA (*utom Osvald*). Hvad är det? — (*Paus.*)

DAMIAN (*fattar sig*). O! det var väl de därnere som äro muntra.

NEPOMUK (*till Osvald*). Hvad! det är således er kommissionär —?

OSVALD. Han har rymt sin väg med alla mina penningar.

NEPOMUK. Han lät inte narra sig att dröja till dess han fick 10,000 gulden till? ett sådant nöt!

OSVALD (*till Nepomuk*). Och det här huset?

NEPOMUK. Ja, det har han också tagit med sig, för jag har betalt det och redan gjort en present af det åt lilla Batlis mor.

OSVALD (*utom sig af förtviflan*). Jag har då förlorat allt! allt!

MARIE (*ömt*). Nej, vi återstå dig ju ännu.

OSVALD (*skakar hufvudet*). Arma barn!

MARIE. Hvad är allt det som du förlorat emot det Gud ännu bevarat åt dig? O, du vet icke! — Mod bara! — Vi stå vid din sida och — inte sant, Josef — vi skola arbeta för vår far?

JOSEF. Det skola vi.

DAMIAN (*hjärtligt*). Och jag för min husbonde! — (*Springer till fönstret.*) Seså, god' vänner, låt oss nu få höra ert god natt och edra välönskningar! — Nu behöfva vi dem bättre än någonsin.

Sång.

GÄSTERNA (*utanföre*).

Vår väg nu hemåt leder,
god, rolig natt!

Må Herren skänka eder
god, rolig natt!
Uti ert tjäll
må glädjen bo till ålderns kväll.

MARIE (*under sången räcker Josef handen*). Mod i striden!

JOSEF. Förenade i lif och död.

MARIE (*visar emot himlen*). Tro och kärlek!

Ridån faller under sången.

Tredje akten.

En landtlig trakt. På ena sidan en förfallen hydda. Midt på teatern ett stort träd, hvarunder står en bänk, hopflätad af grenar.

Första scenen.

MARIE (*sitter under trädet och stickar på en strumpa*). JOSEF (*sitter vid hennes fötter och skär på en träfigur*).

JOSEF. Seså, nu är han färdig! Vill du se en sådan ståtlig husar! — Bra skuren, om jag skall säga det själf. — Nå, Marie! Skall du inte se på honom?

MARIE. Vänta ett ögonblick att jag får sluta min strumpa — jag har bara två maskor kvar. — Seså! (*Stiger upp.*) Nå, låt mig nu betrakta din husar. — Å, så präktig den är, med sina höga stöflar — och mustacherna sedan! — Jo, du kan, du, Josef! — Men se du på min strumpa också! Den är heller inte att förakta, skulle jag tro.

JOSEF. För innerligt söt! — Nu lägga vi det här till de andra träfigurerna och strumporna som jag redan har packat uti två korgar, och så går Damian

och jag ned med det till byn till den där handlanden som kom i förrgår. Han ger oss säkert ändå femtio gulden för alltsammans.

MARIE (*slår ihop händerna*). Femtio gulden! Men på det sättet kunna vi ju mycket bra bärga oss.

JOSEF. Så länge Damian, den ärliga själen, stannar hos oss, har det minsann ingen nöd. Om bara din far inte vore så nedslagen!

MARIE. Ja, hans själ hänger nu en gång fast vid det jordiska goda. — Jag har märkt att på dessa tre dagar, sedan den herrn som köpt egendomen här kommit hit, har han blifvit ännu sorgsnare. För hvar dag går han upp till herrgården för att se på all den glans och härlighet som där nu skall vara, och när han då kommer tillbaka är han utom sig af förbittring öfver att han, som en gång tänkte bli ägare till hela godset, nu är så fattig att han måste bo i den här eländiga kojan. Om han blott vore nöjd, Josef, hvad vi då skulle vara lyckliga!

JOSEF. Om vi så till inte behöfde frukta för — du vet hvad jag menar — frestelserna.

MARIE. Å strunt! — Dem tänker jag inte på! — Ha vi nu inte i tre hela månader lefvat förnöjda i vår fattigdom, utan att det ringaste höra utaf honom? — Nej, var säker du! Frestaren har hoppats på att vi skulle ge honom något tillfälle, men (*omfamnande honom*) det skola vi inte!

JOSEF. Ja, men det kan alltid vara någon vrå i vårt hjärta, där den onde kan smyga sig in.

MARIE. Inte i mitt! ty där är hvarje vrå uppfylld af kärlek till dig.

JOSEF. Och om han nu just af dem skulle skapa ett försåt?

MARIE. Den onde kan inte fresta människan med det som den Allgode själf har gifvit henne till välsignelse; nej, var du säker om, att han icke vågar närma sig till oss så länge vi älska hvarandra, och det vilja vi göra inte allenast under det här pröfningsåret —

utan också i det nästa och det nästa och det nästa och —

JOSEF (*öppnar armarna*). Alltid.

MARIE (*kastar sig däri*). Ja, alltid.

Andra scenen.

DE FÖRRA. BATLI (*väl klädd*).

BATLI (*studsande*). O! Hvad det ser väl ut er emellan!

JOSEF. Se, god dag, Batli! — Det var längesedan vi sågo till dig.

MARIE. Men kors hvad du är fin!

BATLI. Ja, min mor och jag flyttade i måndags in i din fars vackra hus, och då tyckte herr Blasius —

JOSEF. Din fästman.

BATLI (*förlägen*). Jaa — — att vi skulle vara klädda efter huset; det är han som har gifvit mig hela den här dräkten.

MARIE. Och nu kommer du för att visa den för mig? —

BATLI (*förlägen*). Ja, jag ville — jag trodde det skulle göra dig ett nöje.

MARIE (*hjärtligt*). Det gör det också! — Hvad du ser bra ut i den!

BATLI (*naivt*). Ja, tycker du inte det?

MARIE (*kysser henne*). För innerligen söt! Men så vill jag i stället visa dig hur lycklig jag är — (*Omfamnar Josef.*)

BATLI (*hastigt*). O! det har jag ju redan sett — (*försöker hämta mod*) men man kan väl också vara lycklig på annat sätt.

MARIE. Det är möjligt, men tro mig du, det här sättet är ändå det bästa.

BATLI. Åja! men — — men — (*hastigt*) det är sant — jag skulle gå ned till byn.

JOSEF. Hvad, vill du redan lämna oss?

BATLI. Å, när man är så lyckliga, så vill man säkert helst vara allena.

JOSEF. Hvarföre det, när det är någon som gläder sig åt ens sällhet.

BATLI (*lifligt*). Det gör jag! — — men — jag har så mycket att uträtta — och så skall jag hälsa på på flera ställen — farväl — (*Går några steg uppåt, men stannar då hon hör Damian.*)

Tredje scenen.

DE FÖRRA. DAMIAN.

DAMIAN (*ännu utom scenen*). Duida hoi — ah!

BATLI (*med oförställd glädje*). Damian. (*Hejdar sig.*) Är han kvar hos er ännu?

JOSEF. Ja, han är en bra gosse som inte öfverger dem han håller utaf.

DAMIAN (*kommer in, bärande en knippa friska vidjor, hvarvid han går emot hyddan*). Dai — dui — da!

JOSEF. Hvad är det du har för dig, Damian?

DAMIAN. Jo, se — jag håller på att i största hemlighet sätta upp en löfsal åt gubben därute i vår lilla trädgård. Om ni sedan följer honom dit ut att taga sin middagslur — Herre Gud, så skall det kanske ändå göra honom litet nöje.

MARIE och JOSEF. Gode Damian!

MARIE. Hur skola vi någonsin kunna löna din tillgifvenhet?

DAMIAN. Slidder sladder! — Har jag inte redan mera lön än jag begär? (*Går några steg.*) Haidu — dai — da — (*Stannar plötsligt i det han blir varse Batli och tappar vidjeknippan.*) Batli!

BATLI (*närmar sig rörd*). Ja — jag trodde inte jag skulle råka dig här.

DAMIAN. O! — Hvad du är grann! — — Jo-jo, när jag ser de där vackra kläderna, så kan jag nog förstå att du inte väntade att träffa mig.

BATLI. Hvad skulle det ha gjort? Du är ju glad och munter du, och har nog längesedan glömt mig.

DAMIAN. Munter! — Ja, när jag tänker på att göra någon glädje åt dem som hålla af mig, då kan jag väl bli litet upprymd, men annars — det är väl sant att skalmejan ännu ligger kvar i fickan, men jag blåser aldrig mera något gladt på den — sedan du gick bort, Batli, så har den inte annat än sorgsna och bedröfliga toner.

BATLI (*ofrivilligt*). Hvad, du! — Du håller då ännu utaf mig?

DAMIAN. Om jag håller af dig! — — Men hvad bryr du dig om det — du frågar inte det minsta efter hur det går mig i världen.

BATLI. Det skall du inte säga, Damian, för det gör mig grufligt ondt att du inte skall äga någonting.

DAMIAN. Hvad fan skulle jag med det att göra, när jag inte har dig att få gifva det åt?

BATLI (*rörd*). Damian!

MARIE. Äger han ingenting, säger du! — Du ser väl ändå att han är den ende som kan skänka dig lyckan.

BATLI (*häftigt*). Det är inte — för jag är lycklig — mycket lycklig! — (*Brister i gråt.*) Det kan du väl se på mig.

DAMIAN (*rörd*). Gråt inte, Batli! — (*Häftigt till Marie.*) Hon har rätt! — Hon är en vacker flicka — — en präktig flicka, som kan begära få lefva som en prinsessa, och jag är en fattig karl som aldrig kan förtjäna så mycket att hon och hennes mor kunde få det så fint som jag önskade det — och därföre så — låt vara att det gör mig ondt — men jag säger ändå — (*gråtande*) att jag alldeles inte kan förtänka att hon tar kyrkvärden.

BATLI (*gråtande*). Men det är inte beskedligt — att du säger det — för — — du är en god människa, Damian, och jag — — farväl! farväl! (*Vill gå.*)

Fjärde scenen.

DE FÖRRA. NEPOMUK.

NEPOMUK (*kommer hastigt in*). Söta Batli, ändtligen så — — Hvad! — Du gråter! (*Hotande.*) Är det någon som — (*Blir varse Damian.*) Jaså! — Du —

BATLI (*lifligt*). Han har alldeles icke förolämpat mig — tvärtom — men jag kom att tänka — —

NEPOMUK. På mig — och då blef du vek om hjärtat — nå, det undrar jag inte på, för du ser nu att jag är en helt annan person än han! — Jag har klädt upp både din mor och dig och kan skaffa er goda dagar hela lifvet igenom.

DAMIAN. Ja, det är just det jag har tänkt på, och efter som jag unnar henne all den lycka jorden kan ge, så lofvar jag er att jag aldrig mera skall tala ett ord till henne om kärlek.

NEPOMUK. Ja det gör du också klokast uti, för eljest jagar jag dig ifrån egendomen, din slyngel!

MARIE och JOSEF. Ni!

DAMIAN. Ha-ha-ha! — Ni skulle jaga mig ifrån den här egendomen, herr kyrkvärd!

NEPOMUK. Kalla mig inte mera kyrkvärd, min vän, utan herr förvaltare.

MARIE, JOSEF och DAMIAN. Förvaltare!

BATLI (*torkar ögonen*). Är det möjligt?

NEPOMUK. Ja, mitt söta barn! Vår nye nådige herre har i morgse varit så nådig och lagt hela godsets angelägenheter i mina händer. — Och — det är en alldeles utomordentlig man — vacker och nedlåtande och rik — grufligt rik — och så gifmild sedan att man bara behöfver öppna munnen för att han skall sticka handen i fickan.

MARIE. Hvad säger ni?

NEPOMUK. Han vill att alla människor på hans egendom skola vara lyckliga, och därföre har han till att börja med befallt att Batli redan i dag skall bli min hustru.

DAMIAN. I dag?

NEPOMUK. I dag. (*Till Batli.*) Han vill själf göra vårt bröllop med den största glans och heder.

BATLI. Verkligen! — (*Ser åt Damian.*) Men jag tycker om det blef uppskjutet ett par dagar eller en vecka —

NEPOMUK. Omöjligt! — Hvad han vill, det skall genast ske.

BATLI. Men — men — (*häftigt*) när jag nu inte vill!

NEPOMUK. Hvarföre det då, söta barn?

BATLI (*förlägen*). För att — för att — man skall väl laga i ordning.

NEPOMUK. O! Han sörjer för allt! Ser du, här gaf han mig en ask med två dyrbara diamantsmycken, som jag skulle ge dig att sätta i bröstet. (*Tar fram en ask.*) Vill du se hvad de lysa och glimma!

MARIE (*betraktar dem nyfiket*). O! Så präktigt!

BATLI (*i det hon försöker dem*). Så grann har då väl ännu aldrig någon brud varit här i trakten.

NEPOMUK. Nå, en sådan man du får sedan! Förvaltare! He-he-he! — Det är något det! Men nu får du lof att skynda dig, för den nådige herrn kommer snart tillbaka ifrån jakten, och han har befallt att jag skall presentera dig för honom i all din glans, innan vi begifva oss till kyrkan.

BATLI. Hvad! Vill han se mig — (*Kastar en blick på Damian, som dyster, med korslagda armar står lutad emot trädet.*) Ja — — då — får man väl lof att lyda —

NEPOMUK. Ja, det förstår sig — för ser du, min lilla docka, bara du nu lyder honom den här enda gången, så kommer ju hela egendomen sedan att lyda dig.

BATLI (*lifligt*). Huru?

Sång.

Mel.: *Voyez ce vieux marquis.* *B. v. Wilhelm.*

NEPOMUK.

Jaha — —
Betänk, mitt barn, när du
nu blifvit förvaltarens fru,
hela godset du styr som du vill,
ja du kommenderar mig själf därtill.
Jag i tömmar då
håller stora, små,
men blir själf förd i band
af din söta, lilla hand. —
Hatten af! Rätta er!
det ropas strax, så snart man dig ser.
I kyrkan och på kalas
främsta rummet af dig intas.
Du som gudmor får fadder stå
åt alla de barn som vi själfva ej få.
Ja, blir jag först din man,
vill jag se till att jag kan
stiga så högt att du
till slut blir nådig fru.
Hatten af! Rätta er!
Det ropas strax, så snart man dig ser.

BATLI (*kråmar sig*).

Hatten af! Rätta er!
Det ropas strax, så snart man mig ser.

(*Nepomuk tar henne under armen och för henne bort.*)

Femte scenen.

MARIE. JOSEF. DAMIAN.

DAMIAN (*ser efter de bortgående*). Det är förbi!
MARIE. Stackars Damian!
JOSEF. Förlora inte modet, min vän!

DAMIAN. Det skall jag inte, Josef. — Så länge jag ännu hade det hoppet, att hon kanske ändå till slut skulle taga mig, så låg hon mig ständigt i tankarna; — men nu är det afgjordt — hon tar honom — — och — jag vill inte längre grubbla på det. (*Med halfkväfd stämma.*) Dui dai du.

JOSEF. Ja, det är rätt — — Glöm henne du!

DAMIAN (*afbryter sången, med styrka*). Det kan jag inte! Och lif och blod ville jag våga för den som kunde förmå henne att ge honom korgen — inte för att jag skulle få henne — utan för att jag vet att hon blir olycklig — och det — det — (*Beslutsamt.*) Nu inte ett ord mer om den där saken! (*Fortsätter med stark stämma.*) Dideldideldaaida — (*Tager upp knippan*). Fort i verket med löfsalen!

JOSEF. Nej vänta, Damian! (*Ger honom strumpan och träfiguren.*) Lägg detta till det öfriga, och tag hit ut bägge korgarna, så skola vi gå ned till byn och försöka göra upp en liten handel.

DAMIAN. Det är jag med om! — Då få vi oss en munter sång på vägen att fördrifva grillerna med! Hejsan — jag är strax här igen. (*Går in i hyddan och kommer strax ut med korgarna.*)

MARIE. Du blir ju inte länge borta?

JOSEF. Jag!

Sång.

Mel.: *Vor meinen Liebsten Fenster da klingen meine Sporn.*
Momigny.

Blott vid ditt ömma hjärta, jag lyckan funnit har,
därför jag återvänder med längtan till dig, snar.
Där sist jag såg dig hvilar min tanke borta än,
då du i hemmet dröjer — jag strax vill hem igen.

ALLA TRE.

Ha-ha-ha!

MARIE.

Jag längtansfullt skall lyssna till ekot gång på gång,
som för till mig från dalen min Josefs muntra sång.

Och ljuda kära toner, då flyger jag åstad,
att uppå hemmets tröskel få möta dig så glad.

(*Josef och Damian vinka vänligt till afsked och gå.*)

Sjätte scenen.

MARIE (*allena, ser efter dem*). Farväl! — (*Kastar slängkyssar.*) Farväl! (*Kommer ned på scenen.*) Hvad han är god! — Gud låter ibland gå bra besynnerligt till här i världen! Jag minns hvad det kostade på mig när far var så där hård emot Rüdiger. Vacker och glad var han, och älskade mig ända till öfverdrift. — Om han lefvat, så hade jag kanske nu varit hans hustru, men lycklig hade han visst inte gjort mig, ty därtill var han alltför lättsinnig. — Nej, Josef däremot; han är lika så trofast som han är öm. — Hvad det gör mig ondt att han skall behöfva oroa sig så mycket för fars skull! — Ja, hade vi bara litet penningar — inte för vår egen skull, men — (*Lifligt.*) Ack! om jag finge önska! — (*Eftertänkande.*) Kyrkvärden sade att vår nye egendomsherre skall vara så god och gifmild — om Josef eller jag skulle — ånej, det går rakt inte an — han känner oss ju inte (*suckande*), men det är stor skada, det!

Sjunde scenen.

MARIE. NEPOMUK (*med några tjänare, som bära präktiga mattor, korgar, ett bord och några vackra fältstolar*).

NEPOMUK (*ifrigt*). Ställ bordet där. — Hans nåd vill taga sig en liten styrkedryck innan han rider hem. Allting skall vara färdigt på en minut. (*Tjänarna taga upp champagnebuteljer och glas ur korgarna.*) Jaså, Marie! Jo, ser du, nu är jag här igen. — Ack, jag har hvarken rast eller ro sedan jag tillträdde min nya värdighet! — Min tjänst hos hans nåd — min kärlek och så

mitt ämbetes högst viktiga juridiska förrättningar. — Ack! död och plåga! — Jag glömde ju nyss i glädjen öfver att få se min lilla Batli — är fader Osvald hemma?

MARIE. Nej, ni vet att han dagligen brukar...

NEPOMUK. Jo, jag kan gärna säga dig det — ty du får väl ändå höra utaf det. Ser du, lilla Marie, din far är ännu skyldig 211 gulden och 9½ kreutzer i skatt för den egendom, han inte mera rår om.

MARIE (*orolig*). Jag vet det.

NEPOMUK. Terminen är utfallen i dag, och jag måste därföre, till följd af mitt ämbete, fordra att han betalar summan till mig, innan solen gått ned.

MARIE (*lifligt*). Det förmår han icke.

NEPOMUK. Ja, då måste rätten ha sin gång — det vill säga, han blir satt i fängelse till dess betalning sker.

MARIE. Har den nye godsherrn, som ni säger är så gifmild, befallt detta?

NEPOMUK. Tror du att jag skulle springa till honom med sådana småsaker! Jag känner min plikt och vet hvad lagen säger, och änskönt din far är min gamle vän — —

MARIE. Nå, när ni ännu minnes honom såsom sådan — hvad vore det väl för en småsak för er att hjälpa honom med den där lilla summan.

NEPOMUK. Om jag inte vore den jag är, så gjorde jag det bestämdt; men det skulle just passa sig, om jag, rättvisans tjänare, gick rättvisan själf i förväg! — Nej, det blir grufligt smärtsamt för mig — särdeles på min bröllopsdag, men kan han inte innan solens nedgång skrapa ihop penningarna, så måste jag med blödande hjärta låta — — —

MARIE.. Men — (*hastigt*). Ja — säg! Om jag skulle bedja vår nye herre?

NEPOMUK. Ja, det kunde gå för sig! Då fick han veta hur noga jag uppfyller min plikt, och du kunde alltid utverka något godt hos honom — ty hvad

tycker du väl, han har gjort dig den äran att redan tala om dig.

MARIE (*lifligt*). Men hur kan han känna — —

NEPOMUK. Ja, det må du väl fråga! — men då jag i morgse måste berätta honom om hela godsets kärleks-, förlofnings- och giftasväsen — hvilket är det enda som han ännu behagat begära upplysning om, och därvid nämnde ditt namn — så ropade han till: — Hon är den vackraste af dem allesammans! Ja, det var nu ett misstag, ser du, som kom sig däraf att han ännu inte har sett min lilla Batli — men det visar ändå — — (*En fanfar höres på något afstånd.*) Där ha vi jaktsällskapet! — Ursäkta mig, kära barn, men jag måste skynda emot den nådige herrn! (*Skyndar ut med tjänarna.*)

Åttonde scenen.

MARIE (*allena*). Hvad skall jag göra? — — Och ingen som kan råda mig! — både Josef och Damian äro borta. — Om de sätta honom i fängelse, blir det hans död. — Nej, kosta hvad det vill —jag är hans dotter — och jag måste rädda honom. (*Fanfaren höres ånyo.*) Han kommer! — Välan! en innerlig bön till den heliga jungfrun och sedan vågar jag det. (*Skyndar in i hyddan.*)

Nionde scenen.

TJÄNARNA. NEPOMUK (*som med många bugningar visar vägen för* ASMODEUS, *som uppträder såsom en ung, vacker karl, i elegant jaktdräkt*). NÅGRA UNGA HERRAR (*ifrån trakten, likaledes jaktklädda. — Asmodeus sätter sig på en af stolarna; det öfriga sällskapet grupperar sig sittande eller stående omkring honom. Tjänarna slå i champagnen*).

ASMODEUS (*reser sig med glaset i handen*). Mina herrar! tillåt mig att helga detta första glas åt det

ädla sällskap som gjort mig den äran att antaga en obekant grannes inbjudning.

EN HERRE. Vi besvara denna skål med ett hurra för jaktens herre.

ALLA (*under hornmusik af jägarna*). Hurra! hurra! hurra!

ASMODEUS. Jag tackar eder! — Och nu! det tredje glaset för alla vackra flickor på min egendom!

ALLA (*under hornmusik*). Hurra! hurra! hurra!

NEPOMUK (*mycket allvarsam, bugande*). Tackar förbindligast!

HERRARNA (*skrattande*). Ni!

ASMODEUS. Å, tro inte, mina herrar, att min förvaltare räknar sig till de vackra flickorna, men han tänker att som han är förlofvad med den allra vackraste — —

HERRARNA (*skrattande*). Han! är det möjligt?

ASMODEUS. Jag har ännu inte sett henne, men —

NEPOMUK. Efter nådig herrns befallning, är hon tillstädes tillika med några andra godsets flickor, och om ers nåd befaller —

ASMODEUS. Naturligtvis!

NEPOMUK. Jag skyndar på ögonblicket! (*Skyndar ut.*)

ASMODEUS. Se så, mina herrar! — fyll nu glasen!

Tionde scenen.

DE FÖRRA. BATLI (*i nationaldräkt af siden och prydd med dyrbara spännen, införes af Nepomuk och åtföljes af några unga flickor*).

ALLA (*öfverraskade*). Ah!

ASMODEUS. Skönheten i dess mest förtrollande gestalt! lefve den! —

ALLA. Den lefve! (*De tömma glasen.*)

BATLI (*niger åt alla sidor*). Jag tackar! jag tackar!

NEPOMUK. Inte sant, ers nåd, hon är bra vacker?

ASMODEUS (*betraktar dem bägge växelvis*). Förtju-

sande! — och han! — (*Gnuggar händerna.*) O! hvad det skall bli för ett lyckligt äktenskap!

NEPOMUK (*bugande*). Ers nåd är alltför god.

ASMODEUS (*förer Batli till bänken*). Se här! hedersplatsen åt skönheten! — (*Sätter sig nära henne på en stol.*) Hvad du är söt!

BATLI (*ser på sig med välbehag*). Ja, jag har heller aldrig varit så grann.

Elfte scenen.

DE FÖRRA. MARIE.

MARIE (*blir stående i dörren, för sig*). Batli! Så präktigt klädd! — Och alla de förnäma herrarna tala med henne.

ASMODEUS (*afsides*). Det är hon! (*Till Batli*). Ja, ser du, det är fördelen af att välja sig en rik brudgum. Om han också är något till åren, hvad gör det? — hans pengar göra honom älskvärd.

BATLI (*långsamt*). A-ja — —

ASMODEUS. Hvad är ungdom och skönhet? — hvad är allt här i världen utan penningar? — (*Tar upp en pung med guldmynt ur fickan.*) Se hit! — Guld! — (*Kastar den i luften.*) Hör hvilken klang! hvad frihet och jubel ligger det inte i den!

Sång.

Mel.: *Aimes-tu, Marco, la belle?* Montanbry.

Hvarmed hinnes ärans höjder
och den stolta världens pris,
hvad framtrollar glädjens fröjder
och Fortunas gunstbevis?
Ha förtjänst och goda seder
den förunderliga makt,
att all lycka, glans och heder
för dess fot sig nederlagt?
Nej, nej!

ALLA.

Nej, nej!

ASMODEUS.

Nej, nej!
Därmed de vinnas ej!
Lyckan stolt åt snillet skrattar,
ledsnar att hos dygden bo,
de förtjänster blott hon skattar
som i guldets jordmån gro.
(*Skakar pungen.*)
Ja, här all makt och lycka bo!

ALLA.

Ja! här all makt och lycka bo!

ASMODEUS.

Allt vårt lifs disharmonier
uti guld förenta bli,
sorgen jublar, hatet tiger
vid dess toners trolleri.
Kärlek, tro, och all den flärden
plånas ut af tidens tand,
guldet ensamt håller världen
evigt fjättrad af sin hand.
Nej, nej!

ALLA.

Nej, nej!

ASMODEUS.

Nej, nej!
Dess makt försvinner ej.
När vi blott med guldet klingar,
lyckan kan ej ge sig ro,
och vår önskan hon frambringar,
förr'n vi henne den betro.
(*Skakar pungen.*)
Ja! här all makt och lycka bo!

ALLA.

Ja! här all makt och lycka bo!

ASMODEUS (*kastar pungen åt flickorna*). Se där, vackra flickor! — dela er emellan.

HERRARNA. Bravo!

FLICKORNA (*öppna pungen och betrakta nyfiket guldet*). Tack! stor tack!

MARIE (*för sig*). O, hälften af det där hade kunnat rädda min fader och gjort oss lyckliga!

ASMODEUS. Och hvad den vackra bruden angår, så skänker jag henne ett tusen gulden i hemgift.

BATLI och NEPOMUK. Ack, nådig herre!

MARIE (*för sig*). Tusen gulden åt henne, som han känner lika litet som mig. — Ack, han skall säkert inte afslå min bön!

ASMODEUS. Hvad säga ni, mina herrar, om vi — medan vi vänta på att våra hästar bli fodrade — skulle göra en promenad här i trakten, i sällskap med de här täcka barnen?

HERRARNA. Förträffligt!

ASMODEUS. Om en fjärdedels timme samlas vi alla åter här.

HERRARNA. Om en fjärdedels timme! (*De gå ut åt olika sidor pratande med bondflickorna.*)

ASMODEUS (*fattar Batlis hand*). Den älskvärda bruden! (*Betraktar Nepomuk som står med ett långt ansikte, väntande att han skall föra Batli bort med sig.*) Ha-ha-ha! — följer sin älskvärde brudgum! — (*Kastar Batli till honom.*)

NEPOMUK. Stor tack, allra nådigaste herre! (*För sig.*) Uff! jag slapp undan med förskräckelsen! (*Går med Batli.*)

Tolfte scenen.

ASMODEUS. MARIE.

ASMODEUS (*sedan han gifvit tjänarna en vink att gå ut med bordet, för sig*). Vi äro allena! (*Sätter sig på bänken, och låtsar såsom han icke såg Marie.*)

MARIE (*kommer ut ur dörren, men stannar obeslutsam, halfhögt*). Nådig herre! —

ASMODEUS. Hvad? — — (*Reser sig hastigt.*) O! hvilken skönhet!

MARIE (*naivt*). Ja, det var om mig som ers nåd i morgse sade — —

ASMODEUS. Hon är den skönaste af dem alla. — Aha! har förvaltaren berättat dig det? — Då hade jag blott hört det sägas — nu vet jag det.

MARIE (*modigare*). Jag hade — en bön —

ASMODEUS. Tala! Jag vill gärna ha en fordran på en så intagande varelses tacksamhet.

MARIE. Förvaltaren har hotat att sätta min far i fängelse för skatter som han icke kan betala — och min man är så fattig att han icke — —

ASMODEUS (*afbrytande*). Nog, nog! — när jag anförtrott godsets affärer i förvaltarens händer, så kan jag inte blanda mig uti hvad han gör för att uppfylla sin plikt.

MARIE (*lifligt*). Men min far skulle dö därutaf.

ASMODEUS. Då tillkommer det dig, såsom en god dotter, att rädda honom.

MARIE. Jag! — men på hvad sätt?

ASMODEUS. Att eftergifva din far skulden, det vill jag inte, ty det är ett lappri, som skulle bringa oreda i min förvaltares räkenskaper, men däremot skänker jag dig —

MARIE. Skänker mig? — —

ASMODEUS. Tjugutusen gulden.

MARIE. Tjugutusen gulden!

ASMODEUS. Som jag säger.

MARIE (*utom sig*). O! det är en dröm! — Så mycket penningar åt mig — jag kan göra min far och Josef rika, glada och lyckliga.

ASMODEUS. Ja, du har både deras och din egen lycka i din hand — och jag begär blott därföre —

MARIE (*förskräckt*). Ni begär — —

ASMODEUS. En småsak. — Du förstår väl att jag har rätt försäkra mig om, att det inte är för en otacksam jag gör en sådan uppoffring.

MARIE. O, var viss om att vi aldrig skola glömma —

ASMODEUS. Ah! anvisningar på framtida erkänsla äro naturligtvis ganska osäkra, jag tar hellre genast min betalning. — Jag skänker dig hela din familjs framtida bärgning och lycka, blott att du ger mig i utbyte — en kyss!

MARIE (*förfärad*). En kyss!

ASMODEUS. Det är alltsammans. — En kyss — och de tjugutusen gulden äro dina.

MARIE. Men, nådig herre — jag är gift — min man — nej! — Det är omöjligt.

ASMODEUS. Såå. Du begär att jag skall eftergifva min fordran hos en man, som är mig fullkomligt obekant — och du vill inte med en enda kyss rädda din far ifrån fängelset, fastän du säger att det skulle bli hans död. — — Är det då jag eller du som dödar honom?

MARIE. O, min Gud!

ASMODEUS. Detta villkor var blott en nyck, ett infall af mig — men nu — nu har jag lust att se om din fars lif icke i ditt tycke är värdt ett så obetydligt offer.

MARIE (*beslutsamt*). Nej! — Jag vill icke. (*Går några steg till hyddan, men vänder sig där om och säger bedjande.*) Nådig herre!

Sång.

Mel.: *Heitere Lebensbilder-Vals af Joh. Strauss.*

1.

ASMODEUS.

Hvad är en kyss som ingen ser?
när du den gett, du minns det ej mer.

MARIE.

Oro och kval bestorma mitt bröst,
skall jag väl lyss till den frestande röst?

ASMODEUS (*närmar sig*).

Kom i min famn!

MARIE.

Nej! nej!
Fly mig! — Jag vill det ej!

ASMODEUS.

Rikdom jag skänker dig!
Kan du emotstå!

MARIE.

Tig! tig!

ASMODEUS.

Räddar din far åt dig —

MARIE.

Fresta ej mig!

Trettonde scenen.

DE FÖRRA. BATLI *och* NEPOMUK. HERRARNA *och* FLICKORNA (*komma in från olika sidor i bakgrunden*).

I.

HERRARNA och FLICKORNA.

Nu är det tid —

(*Studsa då de få se Marie tillsammans med Asmodeus.*)

O hå!
Hvad få vi här se på!

ASMODEUS.

Kyssen, o skänk åt mig!

HERRARNA.

Ah! en kurtis! —

FLICKORNA.

Tig! tig!
Månn' han skall seger nå!

TILLSAMMANS.

Tyst, hören på!

ASMODEUS.

Hvad fordrar du mer? — Sköna, o, säg!
Rikdom och glans ska' beströla din väg!
Ett lif fullt af fröjd för fader och man,
strax med en kyss du framkalla kan.

MARIE (*i högsta oro*).

Jag från all nöd frälsar dem då,
lyckan igen för oss skall uppgå.
Och denna stund (*med förtviflans utbrott*).
förglömma jag vill
för all den fröjd, den för oss till.

ASMODEUS.

Marie, så kom!

MARIE (*står orörlig, bäfvande*).

Välan!

ASMODEUS (*triumferande för sig*).

Ha! — Jag då seger vann!

HERRARNA (*till flickorna*).

Kyssen han får ändå.

FLICKORNA.

O! ännu ej!

TILLSAMMANS.

Hör på!

MARIE (*hejdar sig plötsligt med kraft*).

Nej! Frestare vik hän!
(*Vänder sig stolt emot Asmodeus.*)
Jag! — — —

JOSEF och DAMIAN (*utanföre*).

Nu ä' vi här igen.
Ah! ah! ah!

MARIE (*kastar sig i högsta utbrott af glädje på knä*).
Det är han! O! min Gud! — jag tackar dig! (*Vänder*

sig med kraft emot Asmodeus.) Icke för all världens skatter — icke för min faders frihet — skė hvad Gud vill! — jag blir min kärlek trogen. (*Betraktar honom öfverraskad och utropar plötsligt.*) Ha! — den onde! — (*Triumferande.*) Jag segrade.

ASMODEUS (*sjunker ned i jorden*). Du segrade.

ALLA (*förfärade*). Ah!

Fjortonde scenen.

DE FÖRRA (*utom Asmodeus*). JOSEF *och* DAMIAN (*som kasta korgarna ifrån sig i det de komma in*).

JOSEF. Marie! (*Hon kastar sig i hans armar.*)

ALLA (*omgifva dem jublande*).

Kärleken vann seger så dyr!
För oskuldens blick frestaren flyr!
I kampen du lyssnat till dess röst
och nu funnit din lön vid hans bröst.

MARIE. O, hvilken himmelens ängel har fört dig så hastigt tillbaka?

JOSEF. En ängel är det väl, men inte en sådan som har vingar. — Hvad tycker du väl — vår godsherre.

ALLA (*förvånade*). Huru?

JOSEF. Just som Damian och jag kommo ned i hålvägen rusar ett par skenande hästar med en vagn emot oss; jag fattar dem i tyglarna just som de voro i begrepp att störta ned i afgrunden. En vacker ung herre stiger ut — — omfamnar mig, kallar mig sitt lifs räddare — ger mig en hel hand full med guldstycken och säger att han är vår nye husbonde.

ALLA. Är det möjligt!

JOSEF. Han kommer just nu resande ifrån Italien — den andre, som är här, är endast en bedragare.

MARIE (*hemlighetsfullt*). Tyst! — han är borta — det var — han.

JOSEF (*förfärad*). Hvad säger du?

MARIE. O, du vet icke allt! — Förvaltaren ville sätta far i fängelse för att han inte kunde betala skatterna.

NEPOMUK (*ifrigt*). Inte nu mera — inte nu! — Mitt ämbete har ju också farit af med den nådige herrn.

MARIE. Jag bönföll hos honom, som jag trodde vara vår husbonde, om att rädda oss — och han tillbjöd mig tjugutusen gulden och allt annat jag kunde önska, blott jag — (*dröjande*) ville gifva honom en kyss.

JOSEF (*lifligt*). Och du?

MARIE. Josef! — Jag vacklade. — Rikedom, lycka och tanken på min stackars fader förvirrade mitt förstånd — (*med hänförelse*) men då framkallade jag plötsligt din bild för min själ — kärleken framför allt! — Då jag hörde din röst var segern redan min.

JOSEF (*trycker henne till sitt bröst*). Marie!

BATLI (*hänförd*). Kärleken framför allt! — Och jag skulle förskjuta den jag älskar bara för att få en smula grannlåt och komma en hårsmån högre upp i världen? Nej! (*Till Nepomuk.*) Tag igen allt hvad ni har gifvit mig! — Låt mig vara fattig — men lycklig med Damian!

DAMIAN (*utom sig af glädje*). Hvad! Batli! — Är det verkligen sant? (*Hon räcker honom handen.*) Ack, Batli, du är en ängel!

NEPOMUK. Seså! Bruden också! Jo, det här är en bröllopsdag!

DAMIAN (*kastar sig för Maries fötter och kysser hennes händer*). Det har jag dig att tacka för! — men — var viss! — jag håller mitt ord! Lif och blod för dig och Josef.

Fjärde akten.

Ett vackert rum som antyder välmåga. I fonden en dubbeldörr, som står öppen och lämnar utsikt åt en vacker bergstrakt. Öfver dörren en båge af hvita törnrosor som sträcker sig längs utmed dörrkarmen. På bägge sidor om den står ett bord och på hvarje bord en blank kanna och flera krus. I taket hänger en af grankvistar sammansatt krona, smyckad med mångfärgade, nedhängande band. På bägge sidor en dörr. Till vänster ett bord med korsfot och där bredvid en stor gammalmodig länstol. Det är i solnedgången.

Första scenen.

MARIE (*sitter till höger och vaggar på en utsmyckad vagga*). JOSEF (*står, lutande sig emot hennes högkarmade stol, och betrakter det sofvande barnet*). OSVALD (*sitter i länstolen och läser med djupt andakt i en stor bibel*). DAMIAN (*står i bakgrunden, med ryggen stödd emot dörrkarmen, och det ena benet kastadt öfver det andra och blåser på sin skalmeja sista tonerna af den kör som slutar andra akten*). BATLI (*sitter på midten af teatern, närmare vänster, på en pall, med hakan stödd emot ena handen och lyssnar till musiken. Så snart Damian har slutat, börjar orkesten förspelet till vaggvisan*).

Sång.

Mel.: *Vaggvisa af Spohr.*

MARIE.

Älskade lilla!
sof stilla och snäll —
moder din hvila
bevakar så säll.

Och de Guds änglar som vakta de små
för dig i sömnen på guldharpor slå.

Älskade lilla
du, själ af min själ!
följ Herrans vilja
i ve som i väl!
Bäst jag dig önskar af allt är, att du
alltid kan slumra så ljufligt som nu.

BATLI (*som under visan har rest sig upp och blir stående i midten af teatern, omslingrad af Damians arm*). Herre Gud! hvad det ändå är vackert och högtidligt i ett hus, när det är barndop.

MARIE (*tar Josefs hand*). Ja! — När vi kommo ifrån kyrkan med gossen, så var det riktigt som om jag hade känt himlens välsignelse träda in genom dörren jämte mig.

JOSEF. Den har ju redan länge bott hos oss, min lilla hustru. Alltsedan den förskräckliga dagen då olyckan sväfvade öfver våra hufvuden — då din far blef hotad med fängelse och du — — —

MARIE (*kastar sig om Josefs hals*). O, låt oss aldrig mera tala därom! Se då hellre på detta oskyldiga ansikte och säg sedan om du tror att något ondt kan få makt i ett hus, där en sådan liten ängel bor. För öfrigt har du rätt, Josef, att just ifrån den dag, då vi stodo afgrunden så nära, har välsignelsen kommit till oss.

JOSEF. Ja, att jag just i det rätta ögonblicket skulle vara i hålvägen och lyckas rädda vår ädle hushondes lif.

MARIE. Det gjorde att han kom att lära känna far, och som han såg att han var en klok och duglig man, så gjorde han honom till förvaltare öfver hela egendomen.

JOSEF. Och därigenom ha vi nu blifvit i stånd att köpa tillbaka fars vackra hus af kyrkvärden.

MARIE (*vinkar Josef, Batli och Damian intill sig*). Men vet ni hvad som ändå fröjdar mig allramest?

JOSEF. Nå, låt höra!

MARIE. Jo, det är att far, i den där hastiga förändringen af vårt öde, spårat Guds finger och blifvit så from och vänlig. — Ser ni, hur vördnadsvärd han ser ut där han sitter och läser i sin bibel.

DAMIAN. Och när han sedan lägger bort den och tar till något arbete, så går det som en lust, och han är munter och glad hela dagen igenom.

BATLI. Och hvad tycker du väl, Marie, det är inte nog att han, som förut var så girig, har dragit försorg om min mor, alltsedan jag gaf kyrkvärden korgen, utan han har också lofvat att han om en månad vill göra bröllop åt mig och Damian.

MARIE. O! då ha vi ju glädje på alla håll!

OSVALD (*läser*). »Den som af Gud sig tukta låter, är en vis man; men den där ostraffad vara vill, han är en dåre. Bättre är något litet, med Herrans fruktan, än en stor skatt med oro, ty Herren är långt ifrån de ogudaktige, men de rättfärdigas bön hörer han.»

MARIE. Hör du, Josef, hvilka fromma tankar han inpräglar i sitt hjärta, (*hviskande*) därföre skola vi aldrig låta honom veta hvilken förfärlig makt som utsträckt sin hand öfver hans barn.

JOSEF. Nej aldrig.

OSVALD (*slår ihop boken och stiger upp*). Nå! — sofver min lilla Osvald? — (*Går fram och betraktar barnet.*) Ja, helt lugnt. (*Muntert.*) I dag har jag då riktigt upplefvat en glädjedag! — Min lille dotterson döpt och uppkallad efter mig. Och se'n, Marie, när våra gäster komma, skola vi framkalla alferna att de måtte skänka honom sina gåfvor. — (*Allvarsamt.*) För jag vill väl inte tro att du, som de nu alltmera bruka här i trakten, föraktar gamla, goda bruk och plägseder och försummar att dansa önskekedjan för din förstfödde son.

MARIE. Nej det gör jag visst icke, käre fader.

BATLI. Ja, husbond', jag har till och med varit nere hos mor min, som har noga reda på allt sådant där gammalt, för att få veta af henne huru det riktigt skall gå till efter reglerna.

OSVALD. Nå, kunde hon komma ihåg det?

BATLI. Ja, kors! — Ifrån det dansen begynner får ingen på en halftimmes tid gå in i det rummet där barnet är, ty då kan det hända att alferna flykta sin väg innan de ännu gifvit barnet alla sina gåfvor, och så får det kanske fullt upp med lycka i ungdomen, men ingen till sina gamla dar. Så skall också modern själf anföra dansen, men hon skall noga akta sig att stanna kedjan, ty för hvar gång hon det gör, så blir det en knorra på tråden för barnet när det kommer ut i världen. Och därtill skola de dansande sjunga alla de önskningar som de vilja att alferna skola uppfylla. — Så skall önskekedjan dansas, husbond'!

DAMIAN. Ja, men om nu barnet begynner att gråta?

BATLI. Din tok, så går man naturligtvis in till det. Därföre ska' det också stå en lyssnepiga vid dörren.

DAMIAN. Flykta då inte alferna om man går in till barnet, när det gråter?

BATLI. Jo, visst göra de det, men då är det barnets öde att det själf skall förstöra sin lycka, och det kan ingen hjälpa; men om någon annan skulle göra det, det vore synd.

OSVALD. Ja, däri har Batli rätt.

(*Det börjar mörkna.*)

Andra scenen.

DE FÖRRA. VERONICA.

VERONICA (*inträder plötsligt ifrån fonden och blir stående innanför dörren, stödd på sin staf*). God afton, här!

ALLA (*öfverraskade*). Gamla Veronica!

VERONICA (*närmande sig*). Ja! he-he-he! — n' tror väl knappast edra egna ögon.

OSVALD. Nej, minsann är det inte första gången du trädt öfver min tröskel. Dessutom är det nu ett halft års tid sedan vi sist såg dig.

VERONICA. Ifrån den tiden begynte det ju för det första att gå dig väl, och hvad hade jag då här att göra — och så har jag vandrat omkring litet hvarstans. Men så fick jag i dag höra att här var barndop, och att du var så glad och lycklig att du aldrig varit så, och därför måste jag gå hit för att se om det var sant.

OSVALD. Ja, är det så, Veronica! — Kom och se på den pojken så frisk och bra han ser ut — döpt i dag och heter efter mig. — Ha-ha-ha! skulle jag då inte vara glad?

VERONICA (*betraktar barnet*). Jo visst — Hm-ja — — Då skola ni väl också dansa önskningskedjan för barnets lycka, kan jag tro?

MARIE. Ja, vi vilja icke försumma något — som —

VERONICA (*ifrigt*). Nej, gör inte det! — Men kom väl ihåg, Marie att du inte stannar i dansen. — De onda makterna göra naturligtvis buller för att narra föräldrarna att springa in till barnet — men låt inte bedraga dig af deras häxeri, du!

MARIE. Nej, jag skall nog försöka vara lugn.

VERONICA. Ja, var det — (*Ser sig omkring.*) Se! se! — det är fröjd och gamman i alla ansikten. Lyckan är med dig, Osvald — lyckan är med dig, he-he-he! — därför vill jag gå nu igen.

OSVALD (*tar en silfverbägare*). Nej, när du nu gjort mig den glädjen att träda in under mitt tak, så vill du väl inte gå utan att först ha smakat på den sedvanliga välkomstdrycken, som försäkrar om frid och välsignelse.

VERONICA (*ifrigt*). Nej, nej! — det är för starkt för mig — jag vill inte dricka.

ALLA. Men Veronica!

VERONICA (*häftigt*). Nej, säger jag! — (*I lugnare ton.*) Hvarföre skulle jag behöfva dricka! — Osvald och jag känna ju hvarandra, vi! — Jo-jo, vi ha många minnen tillsammans ifrån forna dagar! — Gamla Veronica glömmer inte hon! — och — hvad som rör hans lycka — ja — — det rör också mig. (*Man hör förspelet till den följande kören.*) Tyst! där har ni ert döpelsefrämmande.

DAMIAN (*ser ut*). Ja, med kyrkvärden i spetsen. (*Omfamnar Batli.*) Ha-ha! nu förargar det mig inte mera att se honom.

BATLI. Nå, så gör han det så mycket mera öfver att se dig. (*Springer ut med Damian till vänster.*)

VERONICA. De där tonerna äro inte för mitt öra. Farväl! jag vänder till min hydda, jag; — gläd er ni — gläd er! — men kom ihåg! — glädjen är en flyktig gäst — njut därföre af honom medan ni ha honom kvar. (*Går ut i fonden till höger; det har blifvit mörkt.*)

Tredje scenen.

DE FÖRRA (*utom Veronica. Folk från trakten, anförda af Nepomuk*).

OSVALD (*till Batli och Damian som komma in med ljus*). Se så, barn! tag nu kannorna och slå alla bägare fulla. (*Batli och Damian skynda till hvar sitt bord och fylla i bägarna.*)

Mel.: ***Berger, qu'amour engage.*** ***Isouard.***

KÖR (*af de kommande*).

I festligt tåg begifva
vi oss nu hit till er
och bedja Gud er gifva
all fröjd från himlen ner.

OSVALD. Välkomna, kära vänner! — Nej! se herr kyrkvärden!

NEPOMUK (*under det Batli och Damian bjuda omkring bägarna*). Det är kanske något öfverraskande för er, fader Osvald, att se mig här, då jag, när jag sist hade nöjet råka er, ville sätta er i fängelse — och nu däremot kommer som er gamla goda vän för att gratulera er — men se det kommer sig allt utaf mitt väsens olika natur. Den gången infann jag mig för att uppfylla den plikt som ålåg mig under de fyra timmar jag var öfverhetsperson — nu är jag här som socknens kyrkvärd, som fått den brukliga dusören och därför är skyldig er den hjärtligaste försäkran om mitt allraunderdånigaste deltagande i er lycka.

OSVALD. Ack! min käre herr Blasius, på en sådan här glädjedag tänker jag inte på det onda man ville göra mig för ett halft år sedan.

NEPOMUK. Det väntade jag af er. Hämnden är blott till för de låga själar. (*Vänder sig om, vid det Batli stöter till honom på armen för att räcka honom en bägare.*) O! jungfru Batli! (*Hviskande.*) Jo, dig skall jag ha i minnet!

BATLI. Med goda önskningar då? ... Ja, nu kan det allt behöfvas, för om en månad kommer Damian och beställer kyrkan för oss ... och — då kommer det allt att vankas en hederlig dusör. (*Går ifrån honom.*)

NEPOMUK. Tack! (*För sig.*) Den dusören skall jag nog laga att jag inte får.

OSVALD. Seså, mina vänner, låt oss nu tömma våra bägare.

NEPOMUK (*ifrigt*). För lilla Osvald. Förlåt! — den skålen måste föreslås med några hjärtgripande ord, och som jag är familjens gamle vän och därtill den förnämste här, så torde det tillåtas mig att framföra dem. (*Ställer sig vid vaggan.*) Mina kära vänner! — Vi stå här vid begynnelsen af en tillvaro, som skall kasta ett rikt, betydelsefullt återsken på en annan tillvaro, hvilken vi alla önska måtte blifva så lång, som någon tillvaro kan blifva i denna ändeliga och ... och förgängeliga tillvaro. Jag stannar några ögonblick i

djupt begrundande framför den af ogenomträngliga moln dolda framtid och utber mig att med någon större utförlighet få säga att... att... säga i korthet hvad jag redan förut har sagt. — En skål för lilla Osvald!

ALLA (*med styrka*). Hans...

MARIE (*lifligt*). Han vaknar!

ALLA (*med dämpad röst*). Skål!

NEPOMUK (*ännu mycket saktare*) .Lille Osvalds skål! (*Tömmer bägaren.*)

OSVALD. Tack, kyrkvärd! Talet var något för lärdt för mig, men slutet var präktigt. Och nu, efter gammal sed, först önskekedjan.

BATLI (*beskäftig*). Jaha! Du går först, Damian, med två ljus.

DAMIAN (*tar ljusen*). Ja.

BATLI. Så jag, och därefter föräldrarna med vaggan. Raskt nu! (*Hon och Damian gå in till höger.*)

MARIE (*betraktar barnet, i det hon och Josef taga vaggan*). Hvad han sofver godt!

JOSEF. Den skälmen tänker nog ge alferna tid att skänka honom alla sina goda gåfvor. (*De gå in.*)

BATLI (*kommer ut tillbaka med Damian*). Seså! På er plats nu allesammans! — Nej — nej — så där. Morfar här! (*Marie och Josef komma ut.*) Bredvid fader och moder. Så! nu är allting i ordning. — Jag är lyssne-piga och står vid dörren med timglaset framför mig. (*Ställer ett timglas på en stol och sig själf emellan denna och dörren.*) Passa nu på! (*Vänder timglaset.*) Börja! (*Dansen begynner.*)

Kör.

Mel.: *Tyrolienne af Rossini.*

ALLA (*under dansen*).

Vänliga alfer, vi eder
frammana och beder,
flygen med gåfvor i hvirflande ring
här omkring.

Lägg tålamod och kraft och redlighet
i barnets hjärta ned!
Gif hälsa, vänner, frid och lycka blid
åt all hans lefnads tid.

(*Ett buller höres inne i rummet. Marie, som är nere på avantscenen, stannar förfärad och med henne hela kedjan.*)

BATLI (*ifrigt*). Fortfar! fortfar! det är bara häxeri. Gossen gråter icke.

OSVALD (*med stark stämma*). Vidare, Marie! vidare!

MARIE. Efter far vill det, så... (*Hon fortsätter dansen under synbar oro.*)

ALLA.

Vänliga alfer, vi eder
frammana och beder
flygen med gåfvor i hvirflande ring
här omkring.

MARIE (*då dansen är slutad*). Ah! nu måste jag se honom.

BATLI (*hejdar henne*). Hvad tänker du på! — glaset är ännu inte utrunnet. (*Lyssnar.*) Hör! det är ju alldeles tyst därinne. Vill du låta narra dig till att förstöra hans lycka?

MARIE (*i häftig rörelse*). Nej, nej — men...

JOSEF (*tar henne om lifvet*). Lugna dig då, lilla hustru! När Batli säger att... (*det slås plötsligt ett hårdt slag på fonden*).

ALLA (*utom Osvald förskräckta*). Hvad är det?

OSVALD. Hvad kan det vara annat än en gäst? (*Med hög röst.*) Stig in!

Fjärde scenen.

DE FÖRRA. ASMODEUS (*i militärisk öfverrock och hatt på hufvudet samt en rensel i handen*).

ASMODEUS (*träder hastigt in*). Här är jag.

ALLA. En soldat!

OSVALD. Hvarföre bultar du så hårdt på en dörr, som står öppen för alla?

ASMODEUS. Tag inte illa upp, gamle pappa! — Jag är främling — är böhmare och har tjänt under kejsarens fanor i Lombardiet. Nu är jag uttjänt och på väg till hemorten.

OSVALD. En bägare till välkomma då! — Josef, du är värd!

JOSEF. Välkommen, kamrat!

ASMODEUS (*dricker*). O! det gjorde godt! (*Räcker Josef bägaren tillbaka.*) Kamrat? — ja, vid min själ! — är det inte Scholz!

JOSEF. Du känner mig?

ASMODEUS. Har du då glömt det sabelhugg, som en italiensk dragon ämnade åt ditt hufvud vid Cremona — och den böhmiska jaktknifven, som afvände det?

JOSEF. Hvad, du är den jägaren, som frälste mitt lif?

MARIE (*lifligt*). Han, om hvilken du berättat mig!

ASMODEUS. Jo, ett stycke af honom.

JOSEF. Ja, nu ser jag verkligen!

OSVALD. Är det möjligt! Du måste tömma en bägare med mig, soldat!

ASMODEUS. En hel kanna om ni vill, gamle pappa!

OSVALD. Men, hvad heter du då, lustige broder?

ASMODEUS. Jo — för i afton så heter jag broder Lustig.

OSVALD. Ha-ha-ha! — Nå låt då också se att du gör skäl för namnet. En skål för vår unga gäst, broder Lustig!

ALLA. Broder Lustigs skål!

ASMODEUS. Jag tackar! jag tackar! (*Ser sig omkring.*) Men för fan i våld! — jag ser att medan jag har marscherat, attackerat — kamperat och voltigerat emellan sablar, kulor och kartescher, så har du gjort ett ärofullt återtåg och lagt dig till hus och hem och en liten vacker hustru.

JOSEF. Och en son, kamrat! som just blifvit döpt i dag.

ASMODEUS. O! Gratulerar! — Nå, kan man få se pojken?

BATLI (*breder ut armarna för dörren*). Inte ännu! inte ännu!

ASMODEUS. Nej! hvad är det för en liten söt unge, som står där i gevär! — Ah! nu förstår jag! Ni har dansat önskekedjan, och hon är lyssnepigan.

NEPOMUK. Förstår han sig på det, herr soldat?

ASMODEUS. Jo-jo-men, herr kyrkvärd.

NEPOMUK. Känner han också mig — nå, det var märkvärdigt.

ASMODEUS. Ja se, jag har något zigenareblod uti mig efter mor min och förstår mig på en och annan hemlig konst — såsom att trolla, spå — skaffa igen . . .

NEPOMUK. Skaffa igen? Nå det skulle roa mig att se!

ASMODEUS. Det tror jag nog, isynnerhet om jag skaffade honom igen (*visar på Batli*) den där vackra flickans hjärta.

NEPOMUK. Hvad! vet han det också! (*Begärligt.*) Ja, se . . .!

ASMODEUS. Men det kan jag inte — för jag kan inte skaffa någon igen det han aldrig har ägt. (*Vänder honom ryggen.*)

NEPOMUK (*för sig*). Inte är han just höflig, den där soldaten!

DAMIAN (*glad*). Tack för det där ordet! Till betalning vill jag önska dig en käresta, som är lika vacker som hon.

ASMODEUS. En käresta! Nej — kriget är mitt element. Hvad skulle jag med en käresta? — Ha-ha-ha! — för att göra henne till änka innan hon ännu blifvit min hustru. Jo, visst!

Sång.

Mel.: *Der Königs General that kommandiren.* Reissiger.

Hör, trumman går! ej längre tid man äger,
tornistret på, och muntert ut till seger.

"Söta herr soldat!
går ni bort så snart?" —
"Ja, min änglamö,
lyda eller dö!"
Gif akt! Tornistret på och muntert ut till seger.
Framåt, marsch!

Gevären blixtra och kommandot ljuder,
till strid för fosterlandet äran bjuder!
"O, min dyre vän!
kommer du igen?" —
"Ja, såvidt döden ej
skiljer mig från dej!"
Gif akt! Till strid för fosterlandet äran bjuder.
Framåt, marsch!

På fientlig vall han döden modigt hämtar,
med längtan honom flickan fåfängt väntar.
Fiendens händer gaf
honom en okänd graf,
blott hos trogen vän
lefver hans minne än.
Han föll! Och minnes blott af trogna mön som väntar
Framåt, marsch!

(*Talar.*) Ser ni, sådant är soldatens öde.

MARIE (*ser på Josef*). Inte alltid.

ASMODEUS (*muntert*). Nej, jag märker det, lilla mor! — men mitt blir det åtminstone — jag har spått mig själf.

MARIE. Ni tror då verkligen på era spådomar?

ASMODEUS. Det slår aldrig fel.

BATLI (*ropande*). Glaset är utrunnet! Seså, nu får dörren öppnas. (*Sätter stolen med glaset åt sidan.*)

MARIE. Fort in till honom! (*Skyndar emot dörren, men stannar.*) Nu, när alferna gifvit honom sina gåfvor, måste ni spå hvad nytta han får af dem.

ASMODEUS (*långsamt*). Jag öfvar inte gärna mina konster — (*hastigt*) men — en krigskamrats son!

MARIE (*lifligt*). Tack! tack! (*Skyndar in i rummet till höger.*)

OSVALD. Förlåt att hon plågar dig med sådant, min vän, men ser du, en mor kan aldrig få nog många försäkringar om sitt barns lycka.

MARIE (*utstöter ett förskräckelsens rop inne i kammaren.*) Ah!

ALLA (*förfärade*). Hvad är det?

BATLI. Detta rop —

JOSEF. Gud! (*Han och Batli vilja skynda in i kammaren. Alla, utom Asmodeus, som står nere på scenen, visa häftig sinnesrörelse.*)

MARIE (*störtar ut blek och utom sig*). Mitt barn! — mitt... (*Rösten sviker henne.*)

ALLA. Tala! tala!

MARIE. Han är borta! (*Sjunker i Osvalds och Batlis armar.*)

JOSEF (*som varit inne i rummet, störtar förfärad ut*). Ja, han är borta.

MARIE. Hvar! — hvar! — vi måste återfinna honom. (*Springer plötsligt emot Asmodeus.*) Ha! du! (*Häftigt.*) Du har sagt att du kan upptäcka fördolda ting — tala! tala! Kan du säga hvar han är?

ASMODEUS. Kanhända!

MARIE (*kastar sig för hans fötter*). Gör det! jag besvär dig! — jag ger dig mitt lif, om...

ASMODEUS. Välan! — Jag utsätter mig själf för den högsta fara, och trotsar fruktansvärda väsens hämnd, men för din skull vill jag det. (*Befallande.*) Varen stilla! — (*Han betäcker ansiktet med händerna. Alla stå i spänd förväntan. På en gång upplyfter han hufvudet och stirrar, liksom af en ingifvelse, framför sig.*) Jag ser honom! — (*Alla göra en liflig rörelse.*) Det står ett kors under fem granar, hvars grenar luta sig öfver en afgrund...

ALLA (*med förskräckelse*). Djäfvulsbranten!

ASMODEUS. En varelse hvilar sig med ryggen stödd emot det mellersta trädet. Barnet ligger vid dess fötter.

ALLA (*lifligt*). Fort! — ditupp!

ASMODEUS (*med stark röst*). Vänta! — (*Lugnt.*) Om tio minuter föres han längre bort — jag kan icke se hvart. (*Sätter sig vid bordet.*)

JOSEF (*förtviflad*). Och det drar en halftimme att hinna dit uppför bergstigen — vi komma för sent.

ASMODEUS. Ofver klipporna här och uppför bergväggen är inte längre än man kan tala dit.

JOSEF. Det vet du! — Men då vet du väl också att där endast är branter och afgrunder — att där aldrig funnits någon väg.

ASMODEUS. Då gör man sig en annan genom att man klättrar ifrån den ena klippspetsen till den andra.

ALLA. Det är omöjligt.

ASMODEUS (*springer upp häftigt*). Omöjligt! Jag gjorde det, jag — jag gjorde det med glädje, om... (*För sig, med harm.*) Det fördömda korset! (*Högt, i det han sätter sig.*) Om jag inte vore så trött...

DAMIAN. Men jag vågar försöket! (*Hejdar Josef som vill följa honom.*) Nej, inte du, Josef — tänk på henne! Om hon på samma gång skulle förlora man och barn. (*Högt.*) Jag går. (*Skyndar emot dörren.*)

BATLI (*med förskräckelse*). Damian!...

ALLA (*förfärade*). Du vill...?

DAMIAN. Rädda honom eller dö! (*Han skyndar ut. Dörren blir stående öppen. Alla göra ovillkorligen några steg uppåt fonden och stirra öfverraskade och förfärade efter honom. Paus.*)

Femte scenen.

DE FÖRRA, *utom* DAMIAN.

OSVALD (*kommer tillbaka ner på scenen*). Det blir döden.

ASMODEUS (*som stått kvar nere på avantscenen*). Hvarföre det? Har man blott mod och djärfhet, så... han är följd af en makt som ger kraft åt hans hjärta och bevingar hans fot.

OSVALD. Ja, Guds barmhärtighet.

ASMODEUS (*kort*). Ni sade det! (*Går uppåt fonden.*)

MARIE (*som står på andra sidan af avantscenen gentemot Osvald, försjunken i smärta, för sig*). Mitt barn! — borta! O, hvem har väl kunnat vilja göra en mor en sådan sorg!

ASMODEUS (*hviskande, i det han går tätt bakom henne*). Batli! (*Han gömmer sig hastigt ibland de öfriga.*)

MARIE (*far upp i högsta förskräckelse*). Batli! (*Vänder sig om förfärad.*) Hvad var det... ingen — (*Likasom drömmande.*) Batli! omöjligt — hon, som älskar oss — som icke lämnat rummet... (*Lifligt.*) Men jag hörde tydligt — (*Söker lugna sig.*) Det var mina upprörda tankar! — (*Åter grubblande.*) Batli! — och af hvad skäl? — af hvad skäl?

DAMIAN (*på afstånd*). Hoidohoho!

ALLA. Hör!

OSVALD. Han är redan uppe på klipporna. — O, ja, det är en öfvernaturlig makt som leder hans steg. (*Alla böja sig lyssnande åt fonden. Batli stöder sig gråtande emot Josef, som söker ingifva henne mod.*)

MARIE (*för sig, i högsta smärta och ångest*). Så upprörd hon synes! Hvad kan det vara som Josef hviskar till henne... (*Bäfvande.*) Josef... (*Sjunker ned på stolen.*)

ASMODEUS (*dold bakom den stora stolsryggen, hviskande*). Han har inte rört sig ur stället. Han älskar då inte sitt barn?

MARIE (*störtar upp ned fasa*). Återigen! — Josef! Barmhärtige Gud — han skulle inte...

DAMIAN (*längre bort*). Hoidohoho!

NEPOMUK. Nu har han uppnått bergväggen! (*Liflig rörelse hos alla.*)

OSVALD. Döden sväfvar öfver hans hufvud — ett felsteg — och allt är förbi.

JOSEF (*kommer hastigt nedför scenen*). O, Marie! nu gäller det.

MARIE (*i nästan vansinnig förtviflan*). Du Josef! du har icke gjort ett försök att rädda vårt barn...

du älskar honom då icke — bort! bort ifrån mig! — du älskar honom icke!

JOSEF (*i högsta bestörtning*). Marie! . . .

OSVALD (*högtidligt*). Barn! låtom oss bedja Gud! (*Alla knäfalla, utom Marie, som sitter i länstolen och döljer hufvudet i sina händer emot bordet, och Asmodeus, som står kallt hånleende och betraktar dem.*)

DAMIAN (*mycket långt borta*). Jag har honom! Heidohoho!

ALLA (*skynda upp, jublande*). Han har honom!

JOSEF (*öppnar armarna emot Marie*). Marie! hustru! (*Marie är färdig att skynda till honom.*)

ASMODEUS (*i midten af teatern, öppnar armarna*). Det är icke han utan jag som återgifvit dig ditt barn.

MARIE (*stöter Josef tillbaka och störtar utom sig till hans bröst.* O! Tack! tack!

ASMODEUS (*triumferande*). Jag segrade! Ha-ha-ha! (*Försvinner.*)

MARIE (*sjunker vanmäktig i Josefs armar*). Ah!

ALLA (*på samma gång*). Gud!

Femte akten.

(Samma landtliga trakt som i Första akten.)

Första scenen.

BATLI (*sitter på bänken, djupt nedslagen, med ansiktet doldt i händerna*). JOSEF (*går i häftig sinnesrörelse fram och tillbaka*).

BATLI. O! det är förskräckligt! (*Stiger upp.*) Lugna dig, Josef! — För Guds skull lugna dig!

JOSEF (*stannar*). Jag är nu lugnare. Ser du, Batli, första gången segrade hon öfver frestaren och det stärkte

ännu mera hennes mod, och så när lille Osvald blef född, så trodde hon så säkert att Gud hade gifvit oss denna lilla ängel för det den onde icke mera skulle våga närma sig till oss. Men just igenom denna skyddsängel blef hon för andra gången inledd i frestelse och öfvervunnen. — Ifrån detta förskräckliga ögonblick har hon icke mera varit densamma. Hennes förtröstan är borta, hennes kraft bruten, och hela hennes själ uppfylld af bitterhet. Det har gjort mig mycket ondt att se huru ovänlig hon isynnerhet är emot dig, Batli, och jag har förgäfves grubblat på hvad som kan vara orsaken därtill. Därför beslöt jag att upptäcka allt för dig, och nu, när du vet hvilken oro och ångest som behärskar hennes själ, skall du säkert inte längre vara ond på henne.

BATLI. Ond på henne! Den arma, olyckliga Marie!

JOSEF. Till och med emot den goda Damian, som med egen lifsfara räddat hennes barn, är hon kall och ovänlig. Hon kan icke förlåta honom att han icke vill säga hvem det var, han tyckte sig se hos barnet, när han klättrade uppför Djäfvulsbranten.

BATLI. Det har jag också bedt honom upptäcka för mig, men han säger att han därmed kanske skulle begå en stor synd emot en oskyldig. Han såg inte stort mer än en skugga som skymtade förbi och den liknade någon som han inte ville tro om att ha begått en sådan ryslig gärning.

JOSEF. Jag vill icke mera tänka därpå. Visste jag blott hvad jag skulle göra för att rädda Marie undan den öfverhängande faran! Men hvad förmår jag eller någon mänsklig varelse i detta sista ögonblick.

BATLI. Sista ögonblick?

JOSEF. Ja, i dag, när klockan slår tolf, äro vi endera alla räddade eller ock — är allt förbi.

BATLI (*rysande*). I dag! i dag! — och Marie?

JOSEF. Jag tror att hon i sin djupa nedslagenhet icke kommer ihåg att det är den sista dagen, och jag vågar icke uppskrämma henne genom en påminnelse därom. Om du visste hvad jag lider. Batli! — min-

nes hon det icke, hur lätt kan då icke frestelsen öfverraska henne. Och minnes hon det — då har hon helt och hållet vändt sitt hjärta ifrån mig, efter hon icke talat med mig därom eller tillåtit mig att trösta sig — och då, Batli — är allt förloradt, ty hon hade rätt, endast hennes tro och kärlek kunde vinna seger öfver frestaren.

BATLI. För Guds skull, Josef! förlora icke du också modet. Gå till vår kyrka och bed den Heliga Jungfrun ingifva dig ett godt beslut, bed henne stärka dina krafter och frälsa den arma Marie.

JOSEF. Ja, du har rätt, Batli, blott ifrån himlen kan man hämta styrka i striden emot de onda. Men hon?

BATLI. Jag och Damian skola vaka öfver henne, och var säker du, kan Damian upptäcka något som kan rädda er, så utför han det, ja, om han också därigenom skulle våga sitt lif.

JOSEF (*trycker hennes hand*). Det vet jag.

Sång.

Mel.: *L'Orage. af Romagnesi.*

Då hon för mig skall oskyldig lida,
hvi får jag ej vid hennes sida
ingjuta mod i kvalfullt bröst!
Hvad ångest, o, hvad ryslig smärta
betar min själ, förtär mitt hjärta,
hvar skall jag finna mod och tröst?
:||: Heliga Jungfru, dig nådigt förbarma,
rädda, o rädda, o rädda den arma! :||:

(*Josef skyndar uppför bergstigen.*)

Andra scenen.

BATLI. MARIE.

MARIE (*för sig, i det hon kommer ut ur huset*). Batli! och han! (*Högt.*) Var det Josef?

BATLI (*söker att hämta sig*). Ja. Han gick till kyrkan för att göra bön.

MARIE. Sàà! — Han har kanske något att afbedja — då förundrar det mig bara att inte du gick med honom.

BATLI (*med smärta*). Marie! (*Vänder sig bort för att dölja sina tårar.*)

Tredje scenen.

DE FÖRRA. DAMIAN.

DAMIAN (*ifrån höger*). Seså, min lilla söta fästmö — nu!... Hvad! du gråter? — hvad fattas dig?

BATLI. O! det är ingenting. Marie var litet hård emot mig — och (*kastar sig i hans armar*) det gjorde mig så ondt!

DAMIAN. Var du lugn, min egen flicka lilla! Du ser väl att hon inte mera vill kännas vid gamla vänner, som dock, det kan jag säga, ärligt ha stått henne bi i olyckans dagar. Jag trodde henne aldrig om det, men nu ser jag tydligt att hon inte förmår bära lyckan.

BATLI. Lyckan! O, nej, Damian, det är en förfärlig olycka som hvilar öfver henne.

DAMIAN. Hvad säger du?

BATLI. Jag skall förklara dig allt; ty vi måste uppbjuda hela vår kraft för att rädda henne och den stackars Josef.

DAMIAN. Josef också! — Tala! tala!

BATLI. Icke här — hon kunde höra oss.

DAMIAN. Kom då! — och hvad du vill, Batli, det svär jag att göra, om jag också själf skulle gå under på det. (*Han förer henne med sig åt höger.*)

Fjärde scenen.

MARIE (*allena*). Batli! — (*Reser sig hastigt.*) Batli! Jag hörde rösten helt tydligt. (*Långsamt.*) Men hon var ju närvarande — hur kunde hon då? — hon var

alltid så öm och vänlig emot mig, (*lifligt*) och ändå klingade ordet så högt — Batli! — (*Grubblande.*) Men hvarföre skulle hon vilja beröfva mig mitt barn? — *mitt* barn (*far upp*) om hon älskar Josef? Det var blott af ett ögonblicks medlidande hon lät röra sig af Damians kärlek. — (*Med stigande häftighet.*) Jag vet ju att hon alltid varit ombytlig — lättsinnig — fåfäng. (*Med förtviflan.*) Ja! hon älskar Josef! — (*Döljer hufvudet i sina händer; efter ett ögonblicks tystnad, upplyftande hufvudet.*) Och han? hvarföre skulle han icke föredraga den glada lifliga flickan framför den nedslagna sorgbundna hustrun. Jag har ju sett, hur han allt mera drar sig ifrån mig — hur han betraktar mig på afstånd med så besynnerliga blickar, och ändå vet han att afgörandets förskräckliga dag inte kan vara långt borta. — (*Lägger handen grubblande på pannan.*) Jag kan inte påminna mig, men den måste vara nära — helt nära. — Och jag skulle låta mig ryckas ifrån mitt barn! — skulle låta döma mig till eviga kval för hans skull, som glömt mig för en annan — men hur skulle jag också kunna emotstå frestelserna? O, hela min kraft har försvunnit med hans kärlek. (*Sätter sig tankfull på bänken.*)

Femte scenen.

MARIE. NEPOMUK (*ifrån bergstigen*).

NEPOMUK. God dag, Marie!

MARIE (*tankspridd*). God dag, herr kyrkvärd!

NEPOMUK. Ha-ha-ha! Nu blir jag snart något annat, lilla Marie! för nu skall jag ha bröllop igen.

MARIE. Jaså.

NEPOMUK. Jaha; i öfvermorgon, och jag har den äran att själf inbjuda er. Jag tar kopparslagarns lilla Ambrosia — aderton år — vacker som en dag — men inga pengar. — Nå, det bryr jag mig heller inte om; jag skall säga, de rika flickorna fordra en hop

skönhet och ungdom som jag inte har men de fattiga ta hellre pengarna, som jag har.

MARIE. Tror ni det?

NEPOMUK. Ja, det är säkert. Inbillar du dig kanske att den där jungfru Sippernipp, Batli, försmådde ett sådant briljant parti som jag är, bara för Damians två tomma händer. Jo, pytt!

MARIE (*stiger upp, lifvad*). Hvad tror ni då?

NEPOMUK. Den där galenskapen, som kom öfver henne med ens, så att hon behandlade mig så gement i folks närvaro, skulle det varit kärlek? Jo! då förstår jag mig inte på det! Nej, lita du på, det var bara en list för att bli af med mig, för hon hade fått något bättre i kikarn — och får hon väl rätt fast i det, så ger hon nog Damian fan liksom hon gaf mig.

MARIE (*häftigt*). Ni tror således verkligen att hon älskar Josef?

NEPOMUK (*bestört*). Josef! — din Josef!... hvad säger du — har du märkt...?

MARIE (*häftigt*). Ja — ja. Alltsedan den förskräckliga aftonen, då lille Osvald blef bortröfvad... När jag har sörjt — gråtit — har jag märkt att de växla ögonkast — hviskningar! — och denna röst som först öppnade mina ögon — som svarade mig Batli, då jag frågade mig själf hvem som kunnat röfva mitt barn.

NEPOMUK. Den helige Gregorius! hon skulle ha... nej, visst har hon bedragit mig på kärlek, men att hon skulle stjäla barn — nej, det är omöjligt.

MARIE (*ännu häftigare*). Och hvem skulle eljest begått denna skändlighet? Han, den förfärlige, min själs fiende, vågade det icke, ty han hade svurit mig att icke skapa händelserna till en frestelse.

NEPOMUK. Förfärlige! — Själsfiende! Alla heliga män och kvinnor! hvad är det du säger?

MARIE (*utan att höra honom, brister i gråt*). Ja, det är hennes verk! hennes! — Och han älskar henne! O, jag olyckliga!

Sjätte scenen.

DE FÖRRA. OSVALD.

OSVALD. Men hvar håller ni då hus allesammans i dag?

MARIE (*kastar sig i hans armar*). Fader! Fader! bed för mig! (*Skyndar in i huset.*)

OSVALD (*bestört*). Hvad skall det betyda?

NEPOMUK. Ja det kan jag inte riktigt tillförlitligt förklara — men något misch-masch är det, det är då säkert.

Sjunde scenen.

NEPOMUK. OSVALD. DAMIAN.

DAMIAN (*kommer hastigt in*). Hvar är Marie?

OSVALD. Hon gick nyss in. — Men hvad fattas dig — hvar är Josef?

DAMIAN. Han har gått till kyrkan, för att göra bön. Batli och jag mötte honom på vägen, då han i sin förtviflan ville vända tillbaka till Marie — vi bad och besvor honom att icke göra det, och så lät jag Batli följa honom.

OSVALD. Men hvarföre i alla helgons namn?

NEPOMUK. Ja, hvarför?

DAMIAN. Nåväl, ni må få veta det. — Emedan olyckan samlat sig öfver era hufvuden och vill krossa er alla.

OSVALD. Hvilken olycka? — Tala! jag är stark nog att höra allt.

DAMIAN. Ni har en svår synd på ert samvete, fader Osvald.

NEPOMUK. Gud bevare oss!

OSVALD. Säg ut!

DAMIAN. De sex tusen gulden, som ni tvang den stackars Josef att anskaffa — de voro syndapenningar. Och om himlens barmhärtighet inte bevarar honom

och er dotter emot den onde till dess klockan slagit tolf —

OSVALD. Hvad har jag gjort!

Åttonde scenen.

DE FÖRRA. VERONICA.

VERONICA. Nå, hur står det till med dig, Osvald — du lyckans man! —

NEPOMUK och DAMIAN. Veronica!

OSVALD (*i häftig rörelse*). Ja, jag var lycklig! — Pröfningen hade gjort mitt hjärta mjukt och förnöjsamt — jag såg framtiden i de ljusaste färger, vid mina barns lycka; — men nu — Veronica! du var min trogna rådgifverska — råd mig också nu — jag vill säga dig —

VERONICA. Jag vet redan.

OSVALD och NEPOMUK. Du vet —

VERONICA. Ja, jag hörde alltsammans bakom klippan där. — Men tro du mig, det är bara fabler. Damian ser spöken på ljusa dagen — och du behöfver inte alls vara orolig för Marie.

DAMIAN (*lifligt*). Tro henne icke! jag vet icke hvarföre hon vill invagga er i en falsk ro; men hvad jag säger är Josefs egna ord. De penningar ni fordrade af honom —

OSVALD (*misstroget*). Det var du, Veronica, som sade mig att du visste hvar han kunde skaffa dem.

DAMIAN. Det var hon! — hon! (*Häftigt.*) Akta er för henne! — Det har ännu aldrig kommit öfver mina läppar, ty jag ville icke tro det själf, men nu vet jag det — det var dig jag såg med barnet uppe på Djäfvulsbranterna.

VERONICA (*hånleende*). Mig —

OSVALD (*förfärad*). Veronica! är det möjligt? — Det var dina råd som alltmera upptände mitt begär efter denna världens goda, som fördärfvade min själ. — Hvad har du gjort emot mig! —

VERONICA. Rättvisa. Det var af girighet du förskjöt mig — jag har hämnats genom att fresta dig till girighet.

DAMIAN. Men det oskyldiga barnet?

VERONICA. Dref inte han mig ut i världen så eländig, att jag måste anförtro mitt oskyldiga barn åt främmande barmhärtighet? — Jag har blott velat gifva honom lika för lika.

OSVALD. Veronica! denna hämnd skall hvila tungt på din själ.

VERONICA (*gripen och till hälften för sig själf*). Hm! det kan väl vara! — Hvarföre kunde jag också icke straffa dig utan att straffet ock skulle nå dem — de ha aldrig gjort mig något ondt.

DAMIAN (*häftigt*). Men du skall heller inte ha något för din elakhet. — Ännu är inte allt förloradt — och himlens barmhärtighet skall nog vara när dem, som förtrösta därpå. — Jag vet väl inte hvad jag skall göra — men biståmig, du heliga Jungfru! hjälp mig att rädda dem, och jag vill — (*tänker efter och rycker af sig korset*) jag vill offra dig mitt guldkors — den enda dyrbarhet jag äger.

VERONICA (*häftigt*). Hvad! — är det där korset ditt!

DAMIAN. Ja — så länge jag lefvat har det åtminstone inte tillhört någon annan.

VERONICA (*till Osvald, i det hon visar honom korset med darrande röst*). Känner du detta? — Osvald! sonen skall kanske försona hvad modren bröt. (*Omfamnar Damian plötsligt.*) Gå, barn, gå! — Jag har icke bedit på tjugu år — nu vill jag göra det för dig och dem. (*Räcker Osvald handen.*) Vi återse hvarandra — i frid. (*Går hastigt ut.*)

Nionde scenen.

DE FÖRRE (*utom Veronica*).

DAMIAN (*förvånad*). Hvad skall det betyda?

OSVALD (*med liflig rörelse*). Kom till mitt bröst, Damian! du skall vara mitt tredje barn!

DAMIAN. Herre Gud, husbond'! — hvad ni är god — hvad har jag gjort, som — — men, jag får inte tänka på mig själf.

OSVALD. Det är sant! — låt oss skynda till Marie.

DAMIAN. Nej — nej! — hon känner icke själf faran, men om hon såg er ångest — nej! — gå hellre ned till den stackars Josef och sök intala honom mod.

NEPOMUK. Jag skall följa er, fader Osvald! Kanske min närvaro kan vara af någon nytta, i följd af min värdighet såsom kyrkans öfverhetsperson.

OSVALD. Nåväl, jag går. — Må Gud vara med dig! — Jag ödmjukar mig under hans vilja. (*Går ut stödd på Nepomuks arm.*)

DAMIAN (*modigt*). Seså! nu är jag allena! — Låt honom nu komma, frestaren! — så ska' vi väl se om Damian inte skall kunna mäta sig med honom. — Där är Marie! — fort — att hon icke ser mig. (*Han skyndar uppför bergstigen och gömmer sig bakom en klippa.*)

Tionde scenen.

MARIE (*ifrån huset*). DAMIAN (*gömd*).

MARIE (*i häftig rörelse*). Han är inte återkommen. — (*Ser sig omkring.*) Och hon är också borta. — Min lilla gosse sofver så lugnt därinne — och när jag tänker på att jag kanske skall skiljas ifrån honom för att följa Josef till — (*Med högsta förskräckelse.*) Ah! — heliga Jungfru! — jag vill icke — jag vill icke! — Om jag också förgås — kan jag ju inte därmed rädda honom — och dock måste jag — måste (*Fattad af en tanke.*) Ah! — det förbehåll han själf gjorde! — om jag, innan striden ännu är afgjord, öfverger Josef och tar min tillflykt i en annan mans armar — jag kunde då rädda mig för mitt barn — (*Med passion.*) Nej! — må den allsmäktige Guden afvända frestelsen — ty hvem skulle jag kunna älska efter Josef, om också han glömt mig — ingen — ingen. (*Sjunker ner på bänken.*)

Elfte scenen.

DE FÖRRA. ASMODEUS.

ASMODEUS (*utanföre*).

Sång.

Mel.: *Jetzt kommt die schöne Frühlingszeit.*

Med jubel hälsar jag igen
den skogbevuxna dal,
där mina barndomsdar flöt hän
vid fröjder utan tal.
Ej ställe uppå jorden finns
mitt öga tjusat så,
här bor allt kärt och skönt jag minns,
min käraste också.

MARIE (*har af sången, som beständigt kommer närmare, blifvit väckt ur sin tungsinthet, hon reser sig ovilkorligt och säger, till hälften drömmande, under det hon söker samla sina tankar*). Denna röst! — jag har hört den förr — nej! — omöjligt! — (*Afbrutet men allt lifligare under sången.*) Det är — ja! — jag misstager mig icke (*med utbrott*) Rüdiger!

ASMODEUS (*träder in som en ung Tyrolare, med rensel på ryggen och staf i handen*). Marie! (*Kastar bort stafven och öppnar armarna emot henne.*)

MARIE (*bäfvande*). Du lefver!

ASMODEUS (*kastar af renseln*). Som du ser! Jag vet väl att det sades att jag hade störtat mig utföre en klippa, för det fader Osvald nekade dig min hand. — Men mitt jägaremod förtviflade icke så lätt. Jag gick till främmande länder för att sjunga mig till rikedom, med mina tyrolervisor, och se här skall du få se! (*Kastar en stor pung med guldmynt upp i luften.*)

DAMIAN (*för sig*). Den där är farligare än den onde själf, han!

MARIE (*som förut*). Vet du att jag är gift.

ASMODEUS. O, jag trodde jag skulle sjunka till jorden, när jag fick höra att Josef hade blifvit din man. — För första gången svek modet mig, och jag tog upp min jaktknif i den afsikt att —

MARIE (*förskräckt*). Min Gud!

ASMODEUS. Men då stod din bild på en gång framför mig och mitt hjärta sade: det må ha skett hvad som helst, så skall hon dock tillhöra dig. — Nå, det bedrog mig säkert icke, ty knappt är jag på hemvägen, förrän jag får höra att Josef trolöst vill öfvergifva dig af kärlek till lilla Batli.

MARIE (*förfärad*). Ah!

DAMIAN (*för sig*). Hvad säger han!

MARIE (*med styrka*). Det är — icke sant.

ASMODEUS (*lugnt*). Jag får väl lof att tro det, efter jag själf såg hur han kysste henne vid källan, när jag gick förbi.

MARIE. Det har du sett?

DAMIAN (*häftigt*). Kysste henne! det är skamligt — (*Hejdande sig.*) Ha! — om det vore —

ASMODEUS. Jag såg det helt tydligt och därvid hörde jag hur han sade åt henne — ja, jag vet inte hvad det skulle betyda — men han sade: var lugn! — hon räddar mig säkert, och sedan är jag din.

DAMIAN. Ja! — det är den onde själf! — Nå! kom sta' du!

MARIE. O, Josef! — Josef!

ASMODEUS (*med ömhet*). Han bedrar dig, Marie, och jag har blott lefvat för dig. — O, fly till mig med ditt barn — vid detta hjärta är räddning för er bägge.

DAMIAN. Den listige! — Heliga Jungfru, ingif mig kraft att öfvervinna honom!

Sång.

Mel.: *Rose, o je t'adore.* — *Boyeldieu.*

ASMODEUS.

Marie! o kom till mitt hjärta!

MARIE (*i häftig rörelse*).

Ve mig!

ASMODEUS.

Här du blir frälst från all smärta —
vet endast sällheten väntar dig.

MARIE.

Ja, jag vet att jag räddning kan finna
vid hans bröst.
Ja, om jag följer hans vilja,
afgrundens makt helt visst jag undgår,
från mitt barn att mig skilja,
nej, o nej, jag det ej förmår.

ASMODEUS.

Kom då! ej mer dig besinna!
Hör, Marie, min röst;
älskade! o, låt dig röra,
kom, min längtan att bönhöra,
ej min bön du emotstå förmår.
O, låt min blick en ed dig blifva,
jag dig aldrig skall öfvergifva —
jag dig ej öfvergifver,
Kom, o kom! förskjut mig ej!

MARIE.

Jag skulle Josef öfvergifva,
till mörkrets afgrund honom drifva,
då han
blott af mig räddas kan. (*Paus.*)
(*Talande.*) Men mitt barn! — (*Med passion.*) Nej!
Skall jag afgrundens kval för honom smaka,
då han mig för en annan vill försaka?
Det vill jag ej!
Åt mitt barn räddar jag mej!

(*Damian har i högsta ångest följt denna scen, ömsom bedjande och än i begrepp att kasta sig emellan dem. Då nu Asmodeus utsträcker armarna emot Marie och hon är nära att skynda till honom, drar han sig hastigt bakom*

en klippa och blåser på sin skalmeja de sista tonerna af Josefs romans i 2:dra akten.)

MARIE (*gripes plötsligt af påminnelsen och följer, med afbrutna rörelser, likasom drömmande, melodien, i det hon drar sig upp emot klipporna*).

Hans stämma!
Han mig glömmà!
O, nej! nej!

ASMODEUS (*i rörelse, mumlande*). Hvad är det? — dessa toner?

MARIE (*utbryter, vid tonernas återtagande, med värma*):

O! hur kunde jag förglömma
att för mig han offrat sig?
Jag ej tvifvel mer bör gömma,
om att än han älskar mig!

ASMODEUS (*passioneradt*).

Timman slår! ve mig! hon dröjer,
då hon så nära stod sitt fall,
snart jag dock henne besegra skall.

DAMIAN (*böjer sig ned öfver klippan, hviskande*): Sista dagen är inne — klockan slår straxt tolf!

MARIE (*far upp och betraktar Asmodeus*). Ha! det är han — frestaren! — Tolf? — O! — jag måste söka att genom list undgå honom!

ASMODEUS (*ömt*).

O, kom, sjunk till mitt hjärta!
kan du längre mig emotstå? —
här finns tröst för all din smärta —

MARIE.

Jag kan ej emotstå.

DAMIAN (*i högsta ångest, talande*). Gud! — hvad är det?

ASMODEUS (*med högsta uttryck af ömhet*). Här i min famn skall all din sorg förgå.

MARIE (*för sig*). Gud! o Gud, mig bistå!

(*Kyrkklockan börjar slå tolf.*)

ASMODEUS (*med förskräckelse*).

Klockan slår! —
Kom! o kom! — hör du timman flyktar ju —
du skall mig följa nu.

MARIE.

I dina armar, med kärleks värma,
jag ilar nu. (*Klockan slår det tolfte slaget.*)

ASMODEUS. Jag är förlorad!

DAMIAN (*springer fram*). Segern är vår! (*Kallande med hög röst.*) Ho-ho-ho!

Tolfte scenen.

DE FÖRRA. JOSEF. OSVALD. BATLI. NEPOMUK.
Sedan VERONICA

JOSEF (*störtar in andlös*). Marie!
MARIE (*kastar sig om hans hals*). Vi äro räddade!
ASMODEUS (*sjunker af förskräckelse på knä*). Ve mig!
(*Det blir plötsligt mörkt.*)

KÖR (*ifrån underjorden*).
Mel.: *af Vogler.*

Evigt till mörkrets dal,
med all dess hemska kval,
fallne, du utan val
nu blir försatt.
Bland jublande mörkrets hop
försvinner ditt jämmerrop;
vi nu dig gripa fatt,
sjunk i vår natt!

ALLA (*förskräckta*). Hvad är det?
ASMODEUS (*till Marie*). Har du icke en tår för min frälsning?
MARIE (*vänder sig bort med afsky*). Eländige!
ASMODEUS. Jag beröfvade dig icke ditt barn, jag gaf dig honom åter —

MARIE. Ja, ja! — mitt barn! — Och jag skulle önska din eviga fördömelse? Nej! (*Brister i tårar.*) Heliga Guds moder! — förbarma dig öfver honom.

(*Klippväggen öppnas långsamt till en grotta, hvaruti den heliga Jungfrun synes, omgifven af änglar.*)

KÖR (*ofvanifrån*).

Mel.: *O, sanctissima!*

Nej, den nådige,
Gud allsmäktige
vill än syndaren skona.
Oskuldens ömma tår
med sin makt förmår
hans brott, ja hans brott försona.

(*Underjordens kör blir allt svagare, öfverröstad af kören ofvanifrån, som alltmera tilltager i styrka och slutligen ljuder allena, under det Asmodeus långsamt af en osynlig makt föres till den heliga jungfruns fötter, hvarest han liflös nedsjunker. Osvald, Marie, Josef, Batli och Damian stå tillbedjande till höger af scenen. Nepomuk något bakom Veronica har kommit in på bergstigen och knäfaller välsignande.*)

Ridån faller.

